

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Diplomová práce

**Digitální transformace veřejné správy –
výzvy a předpoklady**

Bc. Anastasia Janssen, MBA

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Anastasia Janssen, MBA

Informatika

Název práce

Digitální transformace veřejné správy – výzvy a předpoklady

Název anglicky

Digital transformation of public administration – challenges and assumptions

Cíle práce

Diplomová práce je tematicky zaměřena na digitální transformaci veřejné správy, analýzu současných trendů, výzev a předpokladů včetně srovnání ČR se zahraničím.

Hlavním cílem je přehledové shrnutí úspěchů i neúspěchů eGovernmentu v období 2000 – 2022 (SWOT analýza), vtipování výzev (PESTLE analýza), stanovení nutných organizačních, legislativních a realizačních předpokladů (governance) pro hlubší digitální transformaci.

Díložními cíli jsou:

- Rešerše postavení ČR v mezinárodním srovnání v oblasti digitální transformace
- Detailní rozbor některých úspěchů a neúspěchů eGovernmentu
- Detailní rozbor výzev a předpokladů pro hlubší digitální transformaci české veřejné správy
- Návrh a stanovení vhodné governance digitální transformace české veřejné správy
- Analýza rizik a návrh protipatření pro úspěšnou digitální transformaci

Metodika

Při zpracování diplomové práce bude vycházeno teoretických poznatků současných přístupů v digitální transformaci, aktuálního programového období a informací o realizovaných projektech eGovernment. Tyto poznatky budou aplikovány do české prostředí veřejné správy. Bude provedena SWOT a PESTLE analýza některých úspěchů a neúspěchů eGovernmentu a na jejím základě budou formulovány výzvy a předpoklady pro hlubší digitální transformaci veřejné správy. V praktické části bude navržen governance digitální transformace z pohled strategického, taktického a realizačního včetně organizačního zajištění. Návrh bude podroben diskusi.

Doporučený rozsah práce

100-120

Klíčová slova

Digitální transformace, eGovernment, SWOT analýza, PESTLE analýza, klientsky orientovaná veřejná správa, informační systém, business procesy, enterprise architektura

Doporučené zdroje informací

- GÁLA, Libor; BUCHALCEVOVÁ, Alena; JANDOŠ, Jaroslav. Podniková architektura. Tomáš Bruckner, 2013
KIT. Digitální transformace podniku (prezentace přednášek, cvičení, modelové příklady k řešení, řešené vzorové příklady), KIT PEF ČZU, 2019. [on-line] <https://moodle.czu.cz/>
- LUKÁŠ, Martin a ULMAN Miloš, 2020. Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects.. 2020. Linkoping : EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, Posters, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2020.
- LUKÁŠ, Martin. Jak samosprávy využijí přístup Enterprise architektury 1, 2 a 3. Časopis Moderní obec, vydání 07/2021 (str. 26-27), 09/2021 (str. 40-41), 11/2021 (str. 48-49), ISSN: 1211-0507
- LUKÁŠ, Martin, 2021. E-Government a jak jej zlepšovat. Moderní obec: Odborný časopis pro veřejnou správu. březen 2021, stránky 30-31
- MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL, 2012. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. Vyd. 2. Praha: Leges. 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6
- ŠPAČEK, David, 2012. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8
-

Předběžný termín obhajoby

2022/23 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Martin Lukáš, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra informačních technologií

Elektronicky schváleno dne 14. 7. 2022

doc. Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Digitální transformace veřejné správy – výzvy a předpoklady“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob

V Praze dne 31. března 2023

Poděkování

Děkuji touto cestou vedoucímu práce Ing. Martinu Lukášovi, Ph.D., za vstřícný přístup, odborné vedení a cenné rady, které mi při zpracování diplomové práce poskytl.

Digitální transformace veřejné správy – výzvy a předpoklady

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá aktuálním stavem digitální transformace veřejné správy v České republice a je zaměřena na legislativní rámec a směrnice, kterými se musí řídit, analýzu současných trendů, výzev a předpokladů včetně srovnání ČR se zahraničím.

V teoretické části práce se vychází z definice a historie českého eGovernmentu a jeho vývoje až po současnost s pohledem na legislativní rámec a směrnice, kterými se musí řídit. Dále jsou představeny hlavní služby, které jsou nabízeny občanům. Jsou rovněž zmíněny jak úspěšné projekty, tak i projekty nepovedené.

Ve vlastní práci se autorka zabývá přehledovým shrnutím úspěchů i neúspěchů eGovernmentu v období 2000–2022 a vybraných výzev eGovernmentu (SWOT analýza), sledováním vnějších faktorů, které na eGovernment působí (PESTLE analýza), a stanovením nutných organizačních, legislativních a realizačních předpokladů (governance) pro hlubší digitální transformaci.

Klíčová slova: Digitální transformace, eGovernment, SWOT analýza, PESTLE analýza, klientsky orientovaná veřejná správa, informační systém, business procesy, enterprise architektura

Digital transformation of public administration – challenges and assumptions

Abstract

The diploma thesis deals with the current state of the digital transformation of public administration in the Czech Republic and is focused on the legislative framework and guidelines that must be followed, the analysis of current trends, challenges and assumptions, including a comparison of the Czech Republic with other countries.

The theoretical part of the work is based on the definition and history of the Czech eGovernment and its development up to the present day with an overview of its legislative framework and guidelines that must be followed. The main services that are offered to citizens are also presented. Both successful and unsuccessful projects are also mentioned.

In author's own work, the author deals with an overview of the successes and failures of eGovernment in the period 2000–2022, identifying the challenges of eGovernment (SWOT analysis), monitoring external factors that affect eGovernment (PESTLE analysis), determining the necessary organizational, legislative and implementation prerequisites (governance) for deeper digital transformation.

Keywords: Digital transformation, eGovernment, SWOT analysis, PESTLE analysis, client-oriented public administration, information system, business processes, enterprise architecture

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Koncepce eGovernmentu	14
3.2 Digitální transformace.....	15
3.3 Legislativa	16
3.4 eGovernment	20
3.4.1 Členění eGovernmentu	20
3.4.2 Faktory rozvoje eGovernmentu	22
3.5 Historie digitální transformace veřejné správy v České republice.....	23
3.5.1 Právní opora poskytovaných služeb eGovernmentu.....	25
3.5.2 Enterprise architektura (architektura veřejné správy).....	26
3.5.3 Komunikační infrastruktura veřejné správy	28
3.5.4 Elektronická knihovna navržených právních předpisů	28
3.5.5 eSbírka a eLegislativa	29
3.5.6 Digitální mapa veřejné správy	30
3.5.7 Základní registry	30
3.5.8 GDPR v České republice	31
3.5.9 Informační systém datových schránek.....	32
3.6 Strategie eGovernmentu v České republice	33
3.6.1 Informační koncepce České republiky	35
3.6.2 Hlavní vymoženosti	36
3.6.3 Potenciál eGovernmentu.....	37
3.7 Digitální transformace české veřejné správy	38
3.7.1 eGovernment a Evropská unie.....	43
3.7.2 Postavení České republiky v indexu DESI.....	45
3.8 Klíčové služby eGovernmentu v ČR.....	48
3.8.1 Národní bod pro identifikaci a autentizaci.....	48
3.8.1 Datové schránky	49
3.8.2 Czech POINT.....	52
3.8.3 Portál veřejné správy a Portál občana.....	55
4 Vlastní práce.....	57
4.1 PESTLE analýza prostředí eGovernmentu	57
4.1.1 Politické	57

4.1.2	Ekonomické	58
4.1.3	Sociální.....	59
4.1.4	Technologické.....	60
4.1.5	Legislativní.....	61
4.1.6	Ekologické	62
4.2	SWOT analýza eGovernmentu.....	64
4.2.1	Strengths (silné stránky).....	64
4.2.2	Weaknesses (slabé stránky)	66
4.2.3	Threats (hrozby).....	67
4.2.4	Opportunities (příležitosti).....	68
4.3	Všeobecná rizika zavedení nových digitálních technologií	70
4.3.1	Identifikace příležitostí pro zavádění digitálních technologií	71
4.3.2	Strategická a operační rizika	72
4.4	Bezpečnost informačních systému ve veřejné správě	75
4.4.1	Návrh vhodné struktury týmu bezpečnosti informačních systému ve veřejné správě	76
4.5	Návrh a stanovení vhodné governance digitální transformace české veřejné správy	77
4.5.1	Typické bariéry a chyby na straně zákazníka	78
4.5.2	Typické bariéry a chyby na straně zhotovitele.....	79
4.5.3	Digitální tým - způsob překonání chyb a bariér digitální transformace ...	80
5	Závěr.....	85
6	Seznam použitých zdrojů.....	88
6.1	Odborná literatura.....	88
6.2	Elektronické zdroje.....	89
7	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	94
7.1	Seznam obrázků	94
7.2	Seznam tabulek.....	94
7.3	Seznam grafů	94
7.4	Seznam použitých zkratk.....	95

1 Úvod

Digitalizace se stala celosvětovým trendem. S rozvojem digitálních technologií jsou spojeny možnosti dosažení hlavních cílů hospodářského rozvoje České republiky nejen v rámci Evropské unie, ale také celosvětově. Pro jejich realizaci má zásadní význam adekvátní digitalizace veřejné správy.

Využití digitálních technologií v oblasti veřejné správy a poskytování veřejných služeb dává možnost přístupu ke všem potřebným informacím a také umožňuje rychle a efektivně získávat služby určené pro veřejnost. Digitální transformace je soubor změn, které jsou spojeny se zaváděním a rozvojem digitálních technologií. Nyní se tento jev dotýká všech oblastí života, což je zcela přirozené, protože digitální technologie poskytují mnoho příležitostí, které dříve bylo možné využívat jen výjimečně. Například v oblasti veřejné správy umožňuje občanům využití digitálních technologií vytvářet příznivé podmínky pro přístup ke všem potřebným informacím. Je to velmi účinný nástroj řízení, který pomáhá zvyšovat efektivitu poskytování informací.

Výhody využití digitálních technologií v analyzované oblasti jsou zřejmé: výrazné zkrácení doby potřebné pro zpracování dokumentů, zjednodušení byrokratických postupů, usnadnění koordinace akcí i dosažení větší otevřenosti a transparentnosti veřejné správy pro občany, což zvyšuje jejich důvěru ve státní instituce.

Není proto divu, že digitální transformace veřejné správy je jednou z důležitých oblastí pro modernizaci ekonomiky v zahraničí i v České republice. Hlavním úkolem je digitalizace veřejné správy a zároveň poskytování přímého přístupu občanů k veřejným službám, platformám a službám prostřednictvím digitálního přístupu. Cílem je vytvoření úspěšně fungujícího systému správy dat a rozvoj infrastruktury eGovernmentu.

Hrozí, že digitalizace veřejné správy se stane samoúčelnou a omezí se pouze na některé změny v procesech činnosti státní správy. Je tedy důležité se tomuto riziku vyhnout. Je nutné zajistit, aby změny spojené s digitalizací vedly ke zvýšení kvality činnosti státu, což je významné pro občany a podniky.

Digitální transformaci lze vidět jako změnu založenou na digitalizaci obsahu veřejné správy, jež vede ke zvýšení kvality veřejné správy: snížení nepřiměřených zásahů vlády

a zvýšení efektivity veřejné správy. Měnit se mohou jak jednotlivé postupy řízení, tak fáze cyklu řízení, funkce státu obecně a jejich typy. Lze to také vnímat jako proces, kterým organizace, společnosti a ekonomiky přecházejí k využívání digitálních technologií a digitálních nástrojů pro zlepšení své výkonnosti, efektivity a produktivity, a to jak v oblasti interních procesů, tak i v oblasti komunikace a interakce se zákazníky, partnery a veřejností. Digitální transformace zahrnuje širokou škálu aktivit, jako je například zavádění automatizovaných procesů, využívání umělé inteligence a strojového učení, digitalizace dat a procesů, rozvoj digitálních kanálů pro komunikaci s klienty a zákazníky a další. Digitální transformace se stává stále důležitějším faktorem pro konkurenceschopnost organizací v dnešním digitálním světě.

Digitalizace se může stát základem pro další rozvoj principu řízení podle výsledků, neboť umožňuje překonat dříve zjištěná omezení. řešení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce je tematicky zaměřena na digitální transformaci veřejné správy, analýzu současných trendů, výzev a předpokladů včetně srovnání ČR se zahraničím.

Hlavním cílem je přehledové shrnutí úspěchů i neúspěchů eGovernmentu v období 2000–2022, vytipování výzev eGovernmentu (SWOT analýza), sledování vnějších faktorů, které na eGovernment působí (PESTLE analýza) a stanovení nutných organizačních, legislativních a realizačních předpokladů (governance) pro hlubší digitální transformaci.

Dílčími cíli jsou:

- Analýza postavení ČR v mezinárodním srovnání v oblasti digitální transformace
- Detailní rozbor některých úspěchů a neúspěchů eGovernmentu
- Detailní rozbor výzev a předpokladů pro hlubší digitální transformaci české veřejné správy
- Návrh a stanovení vhodné governance digitální transformace české veřejné správy
- Analýza rizik a návrh opatření pro úspěšnou digitální transformaci

2.2 Metodika

Při zpracování diplomové práce bude vycházeno z teoretických poznatků současných přístupů v digitální transformaci aktuálního čtvrtého programového období 2021–2027 a z informací o realizovaných projektech eGovernmentu.¹ V praktické části bude provedena SWOT analýza výzev eGovernmentu a PESTLE analýza pro prostředí ICT (digitální transformaci) ve veřejné správě a na jejím základě budou formulovány výzvy a předpoklady pro digitální transformaci veřejné správy. Bude navržena governance digitální transformace z pohledu strategického, taktického, realizačního a organizačního zajištění, který se bude opírat o současný přístup k digitální transformaci v české veřejné správě. Návrh bude podroben diskusi.

¹ *Hlavní cíle pro programové období 2021–2027*. 2021.

Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

3 Teoretická východiska

3.1 Koncepce eGovernmentu

Rozvoj informačních technologií je zásadním faktorem života moderní reality. Poskytování veřejných služeb elektronickou cestou má velké výhody jak pro občany, tak i pro stát. Právě pro poskytování těchto služeb vznikla elektronická správa neboli eGovernment.² EGovernment je koncept využití moderních informačních a komunikačních technologií k zefektivnění interakce mezi veřejnou správou a občany. Cílem eGovernmentu je poskytnout občanům přístup k veřejným službám a usnadnit vnitřní procesy veřejné správy prostřednictvím internetu, mobilních aplikací a dalších elektronických nástrojů, což by mělo přinést úspory času a nákladů, zlepšit kvalitu poskytovaných služeb a podpořit demokratickou participaci občanů.³

Mezi úkoly eGovernmentu patří optimalizace poskytování služeb státní správy obyvatelstvu a podnikům, podpora a rozšiřování samoobslužných možností občanů, růst technologického povědomí a dovedností občanů, zvyšování míry participace všech voličů na procesy řízení země, snížení dopadu faktoru geografické polohy. V souvislosti s rozvojem informačních a komunikačních technologií jsou všechny oblasti činnosti státních orgánů žádané v elektronické podobě. Relevanci tohoto směru zdůrazňuje dynamický rozvoj takových oblastí, jako jsou sociální, právní, ekonomické, kulturní, lékařské, komunální atd.⁴

Elektronická správa má tedy tyto hlavní cíle:

- Optimalizace poskytování veřejných služeb obyvatelstvu a podnikatelským subjektům
- Zvýšení míry účasti všech voličů na procesech vedení a řízení země
- Růst technologické gramotnosti a dovedností občanů
- Snížení vlivu faktoru geografické polohy

² ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074002618.

³ *Co je eGovernment?*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

⁴ ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074002618.

Existuje několik přístupů k implementaci eGovernmentu:

- Technokratický nebo architektonický přístup
- Přístup institucionalizace ICT
- Správa státních informací

Evoluce „elektronické vlády“ se obvykle skládá z následujících fází:

- Přítomnost informací
- Interaktivní interakce
- Transakční interakce

Se zaváděním systému do socioekonomického života země se objevuje řada problémů jako například potřeba změny vnitřních procesů řízení státních struktur, orientace služeb státních orgánů na všech úrovních a nedostatečná výměna informací mezi různými odděleními a službami, nedostatečný rozvoj regulačního rámce pro zavádění ICT, nedostatek připravenosti orgánů veřejné moci k využití ICT, reorganizování činností a dále informační nerovnost, což je nedostupnost prostředků pro zpracování a přenos informací. EGovernment poskytuje služby jak pro občany, tak pro firmy. Takto mají všechny zúčastněné strany z používání eGovernmentu prospěch.⁵

3.2 Digitální transformace

Digitální transformace je integrace digitálních technologií do všech oblastí podnikání. Jejím výsledkem jsou zásadní změny ve způsobu fungování podniku, které umožňují modernizovat zastaralé procesy, zrychlit efektivitu činnosti podniku, posílit zabezpečení a zvýšení ziskovosti.⁶

Pojem digitální transformace je důležité nezaměňovat s pojmem digitalizace. Digitální transformace představuje všeobecnou změnu na základě transformace, v jejímž průběhu vzniká nový všeobecný model digitální organizace, v němž jsou použita rozličná technologická řešení. Ve srovnání s pojmem digitalizace se jedná pouze

⁵ KETTL, Donald F. *The Global Public Management Revolution: A Report on the Transformation of Governance*. Washington, D. C: Brookings Institution Press, 2006. ISBN 9780815749196.

⁶ *Digitální transformace*. Dostupné z: <https://portaldigi.cz/digislovník/digitalni-transformace/>

o zavedení nového technologického elementu v existujícím procesu. Digitální transformace řeší optimální zavedení informací do každé interakce libovolného procesu. Takové zavádění se nemůže obejít bez nasazení nových nástrojů a bez zavedení nových platforem.⁷

Pro umožnění digitální transformace musejí být jednotlivé předpoklady a strategie jasně definovány a je zapotřebí změnit celkovou organizační kulturu v orgánu veřejné správy takovým způsobem, aby byla pro danou transformaci užitečná. Ale i přes to, že čím dál tím více podniků uvažuje o zahájení digitální transformace, setkávají se při jejím zavádění s mnoha problémy. Podniky v postimplementačním období často udávají, že navržené transformační řešení nebylo optimální. Jako hlavní nedostatky při zavedení digitální transformace se uvádějí bezpečnost, náklady a nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Následně dochází k tomu, že zavedení digitální transformace je pouze zaměněno s již použitou ICT strategií. Dalším nedostatkem je nepřipravenost zaměstnanců na transformaci. Jako opatření proti tomu je nutné nejdříve najít kvalifikované lidi nebo zaškolit stávající pracovníky. Mezi dalšími stěžejními disciplínami je definice digitální strategie a jejího směřování, zajištění bezpečnosti a vysvětlení jejích dopadů. O těchto opatřeních je nutné uvažovat z důvodu budoucích investic.⁸

3.3 Legislativa

Platné standardy pro interní i externí komunikaci mezi úřady a občany/právními subjekty jsou zakotveny v několika zákonech, které upravují právní úpravu eGovernmentu v ČR.

Legislativa upravuje používání informačních systémů orgánů státní správy, elektronickou informační interakci právnických i fyzických osob s orgány státu a vnitřní informační interakci státních orgánů.

⁷ *Co je digitální transformace?* Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20210414STO02010/digitalni-transformace-vyznam-vyhody-a-opatreni-eu#:~:text=Co%20je%20digit%C3%A1ln%C3%AD%20transformace%3F>

⁸ *Digitální transformace začíná a končí u zákazníka.* 2021. Dostupné z:

<https://www.linkedin.com/pulse/digit%C3%A1ln%C3%AD-transformace-za%C4%8D%C3%ADn%C3%A1-kon%C4%8D%C3%AD-u-z%C3%A1kazn%C3%ADka-roman-ku%C4%8D%C3%A1k/?originalSubdomain=cz>

Řada specifických zákonů včetně správního řádu byla rozšířena o ustanovení umožňující elektronickou komunikaci a novelizována. Správní řád umožňuje elektronickou interakci s orgány veřejné správy. Ustanovení tohoto zákona se vztahují na všechny orgány veřejné moci a soudy, pokud zvláštní zákony nestanoví jinak.

Celkový rozsah zákonů a vyhlášek České republiky souvisejících s ICT je představen dále, přičemž ty nejdůležitější pro tuto práci jsou zvýrazněné tučným písmem.

Zákony a vyhlášky České republiky související s ICT:

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 12/2020 Sb., Zákon o právu na digitální služby a o změně některých zákonů.**
- **Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.**
- **Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).**
- **Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.**
- Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informačních společností.
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
- **Zákon č. 110/2007 Sb., o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením Ministerstva informatiky a o změně některých zákonů.**
- **Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.**
- **Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).**
- Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).

- Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.
- **Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci.**
- **Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.**
- **Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci (zkratka DEPO), nabyt účinnosti dnem 1. února 2022.⁹**

Doplňující zákony, vyhlášky a nařízení související s ICT:

- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.
- Zákon č. 121/2000 Sb., tzv. autorský zákon.
- Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon.
- Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce § 137 realizuje ISP (Informační systém o platech pro zaměstnance) a dále nařízení vlády č. 328/2013 Sb.
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.
- Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury.
- Nařízení vlády č. 161/2011 Sb., o stanovení harmonogramu a technického způsobu provedení opatření podle § 64 až 68 zákona o základních registrech.
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.
- Nařízení vlády č. 328/2013 Sb., o stanovení rozsahu a způsobu poskytování údajů do Informačního systému o platech.
- **Nařízení č. 910/2014 Sb., o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.**

⁹ Zákon č. 261/2021 Sb. - zákon DEPO. Dostupné z: <https://www.isvs.cz/zacal-platit-tzv-zakon-depo-co-prinasi-za-zmeny/>

- **Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru.**
- Zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- **Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.**
- Vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- Vyhláška č. 529/2006 Sb., o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy.
- Vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů.
- Vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek.
- Vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.
- Vyhláška č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích.
- Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti).

Další související nařízení EU:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

3.4 eGovernment

Termín „elektronická vláda“ je obecně uznáván a široce používán v mezinárodních vztazích a národními vládami.

V roce 1997 National Science Foundation zavedla ve Spojených státech koncept „digitální správy“ (Digital Government) a později se do širokého povědomí dostal pojem „elektronická správa“ (Electronic Government). V materiálech Světové banky je eGovernment interpretován jako proces využívání informačních technologií vládními agenturami (jako jsou sítě včetně globálních, mobilní komunikační zařízení a počítače atd.), které mají schopnost transformovat vztahy s občany, podniky a dalšími součástmi vlády.¹⁰

Mezinárodní organizace UNESCO používá pojem „elektronický management“. Dle metodiky UNESCO je eGovernment proces využívání ICT veřejným sektorem za účelem zkvalitnění procesu výměny informací ve společnosti a zkvalitnění poskytovaných služeb, stimulace účasti občanů na rozhodovacím procesu, zvýšení kvality poskytovaných služeb a zvýšení schopnosti veřejné správy zajistit odpovědnost a otevřenost veřejných orgánů. EGovernment představuje nový styl vedení, nové přístupy k projednávání problémů a přijímání politických a investičních rozhodnutí, nové způsoby přístupu ke vzdělání, nové způsoby zkoumání názorů občanů a také novou technologii pro organizování a poskytování veřejných služeb.

Komise Evropského společenství definuje eGovernment jinak jako „využívání ICT ve veřejné správě v kombinaci s organizačními změnami a novými dovednostmi ke zlepšení služeb a demokratických procesů a posílení podpory veřejné politiky“.¹¹

3.4.1 Členění eGovernmentu

Ačkoli eGovernment zahrnuje mnoho různých činností, existují tři odlišné oblasti interakce: mezi vládou (G2G), mezi vládou a podniky (G2B) a mezi vládou a občany (G2C). Zdůrazňuje také čtvrtou oblast: interakci mezi státem a státními úředníky (G2E). V mnoha ohledech je interakce G2G páteří eGovernmentu. Vládní orgány na všech úrovních musejí

¹⁰ ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074002618.

¹¹ NYE, Joseph S. a John D. DONAHUE. *Governance in a Globalizing World*. Washington, D.C, USA: Brookings Institution Press, 2000. ISBN 9780815764076.

nejprve zlepšit a zdokonalit svou vlastní vnitřní strukturu a provozní technologii a teprve poté může být elektronická interakce s občany a podniky úspěšná. G2G jako oblast „elektronické vlády“ zahrnuje výměnu dat a implementaci elektronických kontaktů mezi vládními aktéry. To představuje kontakty v rámci vládních agentur a mezi nimi na federální úrovni, stejně jako kontakty mezi federální, regionální a na místní úrovni.

Iniciativy Government-to-Business získávají velkou pozornost – částečně díky značnému nadšení ze soukromého sektoru a příležitostem ke snížení nákladů na základě snazšího zadávání zakázek a zvýšené konkurence. Sféra G2B zahrnuje prodej přebytečného zboží ve vlastnictví státu veřejnosti a také nákup zboží a služeb.

Třetí oblastí „elektronické vlády“ je interakce mezi státem a občany. Iniciativy Government-to-Citizen jsou zaměřeny na usnadnění kontaktu občanů s vládními úřady a někteří výzkumníci to vidí jako hlavní cíl eGovernmentu. Cílem těchto iniciativ je zkrátit čas a složitost dokončení činností, jako je obnovování povolení, licencí a certifikací, placení daní a podávání žádostí o dávky.

Iniciativy G2C se snaží zlepšit přístup občanů k informacím a omezit vliv úzkých zájmů jednotlivých resortů na výkon některých funkcí státu. Jedním z cílů je také usnadnění interakcí mezi občany a zvýšení jejich účasti na správě věcí veřejných, což může být dosaženo vytvořením univerzálního webu. Investice do informačních technologií se předpokládají jako úsporné a zvyšující efektivitu operací, což odpovídá zvyšující se pozornosti věnované snižování rozpočtových výdajů. Hlavním motivačním faktorem zvyšujícím zájem o G2B je rostoucí poptávka politických vůdců po snížení nákladů a zlepšení efektivity zadávání zakázek. Zájem o nákladovou efektivitu podporuje rozvoj iniciativ G2G. Podpora mnoha iniciativ G2B je poháněna jejich potenciálem zefektivnit a zvýšit kontinuitu operací, které zaměstnávají velký počet zaměstnanců. Příklady takových transakcí jsou obnovení povolení a licencí ke zpracování a změny zaměstnaneckých výhod.

Iniciativy G2C jsou motivovány několika faktory, včetně potřeb občanů, zejména mladých lidí, kteří využívají elektronické transakce, a rostoucího časového tlaku. Očekává se, že s nástupem teenagerů, pro které jsou mobilní telefony, počítače a internet běžné, se zájem o eGovernment výrazně zvýší. Cílem iniciativ G2C, stejně jako G2G a G2B, je zlepšit nákladovou efektivitu a předvídatelnost výsledků.

3.4.2 Faktory rozvoje eGovernmentu

Digitální transformace veřejné správy zahrnuje několik fází, které lze shrnout do následujících kroků:

1. Digitalizace - první fází je převod analogových procesů a služeb na digitální formát. To zahrnuje digitalizaci dokumentů, přechod na digitální kanály komunikace a vytvoření online portálů pro občany a firmy.
2. Optimalizace - po digitalizaci je nutné zlepšit a optimalizovat stávající procesy a služby. To zahrnuje automatizaci procesů, snížení byrokracie a vytvoření jednotného informačního systému pro veřejnou správu.
3. Personalizace - digitální transformace veřejné správy umožňuje větší personalizaci služeb a zlepšení zážitku zákazníka. Ve třetí fázi se vytvářejí systémy, které umožňují rychlejší a přizpůsobenější komunikaci s občany a firmami.
4. Inovace - ve čtvrté fázi se digitální technologie používají k vytvoření nových a inovativních služeb pro občany a firmy. Například umožňují vytváření datových sad, které jsou využívány pro lepší rozhodování ve veřejné správě a rozvoj nových aplikací.
5. Spolupráce - konečným cílem digitální transformace veřejné správy je vytvoření efektivní spolupráce mezi veřejnou správou, občany a firmami. Tato fáze zahrnuje rozvoj digitálních nástrojů pro participaci občanů a zapojení soukromého sektoru do rozvoje nových služeb.

Politická podpora je důležitým faktorem pro rozvoj eGovernmentu. Bez ní by iniciativy elektronické veřejné správy nemohly být financovány nebo implementovány. Studie ukazují, že rozvoj eGovernmentu závisí na holistickém pohledu na informační technologie, což může zvýšit efektivitu orgánů veřejné moci. Projekt eGovernmentu může zlepšit efektivitu různými způsoby, jako je například snížení chyb a zvýšení konzistence výsledků. Kromě toho může zkrácení doby potřebné k dokončení opakujících se činností státním zaměstnancům umožnit získání nových dovedností a postup v kariéře.¹²

¹² B2B, B2C, C2C, C2B and other types of business.

Dostupné z: <https://payspacemagazine.com/tech/b2b-b2c-c2c-c2b-etc/>

EGovernment přináší několik výhod, jako zlepšení efektivity, kvality a dostupnosti služeb. Elektronická vláda vytváří nové příležitosti pro poskytování služeb a umožňuje občanům větší zapojení do veřejné správy. Toho lze dosáhnout zpřístupněním komunikačních prostředků a zapojením mladší generace, která je zvyklá na digitální technologie. EGovernment také podporuje komunikaci a sdílení informací mezi občany.¹³ Obtížným problémem pro rozvoj elektronické vlády je veřejná správa a financování informačních technologií. To zahrnuje otázky, jako je obsazení veřejných míst odborníky na informační technologie, udržení těchto odborníků a poskytování výhod. Zatímco eGovernment poskytuje státním zaměstnancům příležitost získat nové dovednosti, představuje také výzvu k náboru a udržení vysoce kvalifikovaných odborníků v oblasti informačních technologií.

3.5 Historie digitální transformace veřejné správy v České republice

Zvyšování efektivity řízení je neoddělitelně spojeno s elektronizací procesů a činností vykonávaných orgány veřejné moci.

Za začátek systematického vývoje eGovernmentu v ČR lze pokládat založení Úřadu pro veřejné informační systémy v roce 2000. Tehdy se jednalo o jediného koordinátora v odvětví elektronizace státní správy ve směru G2C a G2B. ISVS ve stejném roce dohlížel nad zpracováním osobních údajů uvnitř jednotlivých systémů. V červnu roku 2000 nabyl platnosti zákon č. 227/2000 Sb.,¹⁴ o elektronickém podpisu.¹⁵ Díky tomu byla Veřejná správa opatřena nutným základem pro následující rozvoj svých služeb.

Za další krok lze považovat založení Ministerstva informatiky na základě vyhlášky č. 512/2002 Sb.¹⁶ V agendě MI byla působnost dřívějšího Úřadu pro státní informační systémy (ÚSIS), vzniklého v roce 1996. Ministerstvo mělo koordinovat rozvoj elektronizace státní správy, a tak v roce 2007 bylo zrušeno zákonem č. 110/2007 Sb.,¹⁷ o některých

¹³ B2B, B2C, C2C, C2B and other types of business.

Dostupné z: <https://payspacemagazine.com/tech/b2b-b2c-c2c-c2b-etc/>

¹⁴ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu. 2000. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-c-227-2000-sb-o-elektronickem-podpisu.aspx>

¹⁵ VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 9788072018550.

¹⁶ Vyhláška č. 512/2002 Sb.: *Vyhláška o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků*. 2002. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-512>

¹⁷ Zákon č. 110/2007 Sb.: *Zákon o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením Ministerstva informatiky a o změně některých zákonů*. 2007. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-110>

opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením Ministerstva informatiky a o změně některých zákonů.

Agendu Ministerstva informatiky tak převzalo Ministerstvo vnitra České republiky prostřednictvím Odboru hlavního architekta a odbor eGovernmentu se stal výhradním koordinátorem rozvoje služeb státní správy.¹⁸ OHA se zabývá stanovováním architektonických a dalších standardů pro digitalizaci veřejné správy a podporu zvyšování digitálních schopností jednotlivých orgánů veřejné správy prostřednictvím vyhledávání a sdílení osvědčené praxe a působí jako centrum digitálních expertíz včetně řízení rozvoje sdílených služeb eGovernmentu a jejich efektivního využívání. V prosinci 2017 byl oznámen plán na zřízení nového postu vládního zmocněnce pro ICT služby, pod kterého měly přejít některé pravomoci.¹⁹

Dalším důležitým orgánem rozvoje eGovernmentu je Rada vlády pro informační společnost.²⁰ RVIS byla zřízena v roce 2007 a také v současné době má v kompetenci nepřetržitý rozvoj elektronických služeb.

Rozvoj eGovernmentu je do jisté míry vynikajícím příkladem toho, jak prosazovat myšlenky moderní veřejné správy v extrémně konzervativním prostředí státních úředníků, kteří jsou jen zřídka vnímaví k novým nápadům. Prvním krokem bylo přilákat dostatečný počet odborníků jak na Ministerstvo vnitra, tak do dalších organizací zapojených do procesu, kteří pomohli vytvořit moderní prostředí zaměřené na IT a zformovali myšlenku „eGovernment“, která by měla být zavedena do manažerské praxe.²¹ K překročení teoretického rámce však potřebovali politickou podporu a vůdčí osobnost, které se jim dostalo v osobě ministra vnitra z ODS.

Kromě toho interakce s ICT sektorem měla také finanční výhody, a to jak pro stát z hlediska ekonomiky, tak pro politické strany z hlediska příspěvků do stranického fondu, což však v té době nebylo známo. I v rámci zákona však zájem ICT společností o státní

¹⁸ *Agenda odboru hlavního architekta eGovernmentu*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu-agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx>

¹⁹ *Stát bude centrálně řídit IT a digitalizaci*. 2017. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/stat-bude-centralne-ridit-it-a-digitalizaci-vladni-zmocnenec-se-bude-zodpovidat-babisovi/>

²⁰ *Rada vlády pro informační společnost*. 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost.aspx>

²¹ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 9788087576366.

zakázky, které zaměstnávaly mnoho odborníků, vytvářel mnoho příležitostí. V roce 2007 vláda vytvořila nový orgán – Radu vlády pro informační společnost – meziresortní orgán, jehož hlavním úkolem bylo odborně podporovat rozhodování vlády v oblasti ICT a eGovernmentu. Několik dnů po vzniku tohoto orgánu bylo rozpuštěno neúspěšné Ministerstvo informatiky. Ministerstvo vnitra řídilo implementaci projektů informační společnosti a eGovernmentu. Rozvoj moderních informačních technologií je hlavním důvodem, proč řešení mnoha záležitostí přestalo být spojené s místní příslušností. Jinými slovy, občané mají díky eGovernmentu přístup ke službám odkudkoli v České republice, a to nejen ve správních institucích příslušných pro jejich konkrétní místo pobytu. Na místní příslušnosti však stále záleží, pokud se záležitost dotýká zájmů jiných osob ve stejné lokalitě nebo veřejného zájmu obecně. ICT služby poskytuje ve většině případů Česká pošta, která je státním podnikem.

3.5.1 Právní opora poskytovaných služeb eGovernmentu

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, má v kompetenci regulaci datových schránek. Tento zákon upravuje elektronické úkony, samotné datové schránky a konverzi dokumentů. Odstavec § 8 tohoto zákona definuje osobu oprávněnou k přístupu do datové schránky, a to pouze tu osobu, pro niž byla datová schránka zřízena.²²

Nařízení č. 910/2014 ze dne 23. července 2014,²³ o elektronickém podpisu, přijaté Evropským parlamentem a Radou ve spojení se zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce²⁴, má za úkol regulaci elektronického podpisu. Tyto nové zákony byly použity za účelem nahrazení platného zákona č. 227/2000 Sb.²⁵, o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, zrušeného ke dni 19. září 2016.²⁶

²² *Datové schránky*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

²³ *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32014R0910>

²⁴ *Zákon č. 297/2016 Sb.: Zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-297>

²⁵ *Zákon č. 227/2000 Sb.: Zákon o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu)*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-227>

²⁶ *Elektronické služby eGovernmentu*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-sluzby-egovernmentu.aspx>

Nařízení eIDAS a zákon č. 250/2017 Sb.,²⁷ o elektronické identifikaci, také mají za úkol elektronickou identifikaci a autentizaci osob. Tento zákon ve druhém odstavci říká, že ze zákona nutná identifikace může být elektronická pouze tehdy, když je použit kvalifikovaný systém elektronické evidence. Zákon o elektronické identifikaci zavádí pomocí eObčanek nový způsob přihlášení do portálu občana.²⁸

3.5.2 Enterprise architektura (architektura veřejné správy)

Enterprise Architektura představuje prakticky prověřený přístup k řízení a rozvoji organizace v souladu s jejími cíli promítnutými do služeb, agend a procesů úřadu i ICT architektury. Enterprise architekturu by bylo možné definovat jako způsob organizace objektů sdílejících společné cíle, zahrnující jak samotné součásti organizace, tak i vztahy mezi nimi a pravidla pro jejich vývoj nebo změnu.^{29 30}

Základní funkcionalita EA:

- Flexibilita zabezpečená prostřednictvím využívaných nástrojů
- Metodické rámce pro řízení organizace a poskytování ICT služeb
- Strategické řízení a měření výkonnosti (Balanced Scorecard Costing (BSC)) a Activity Based Costing (ABC))
- Určení stupňů zralosti řídicích, výkonných a podpůrných procesů, správy ICT a infrastruktury pomocí modelu Capability Maturity Model Integration
- Nezávislost na modelovacích nástrojích
- Plná propojitelnost se sdílenými modely na centrální úrovni (propojení s Enterprise архитектурou úřadů)³¹

Hlavní benefity EA:

²⁷ Zákon č. 250/2017 Sb.: *Zákon o elektronické identifikaci*. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-250>

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32014R0910>

²⁹ *Enterprise Architecture: Driving Business Benefits from IT*. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/228139835_Enterprise_Architecture_Driving_Business_Benefits_from_IT

³⁰ LUKÁŠ, Martin a ULMAN Miloš, 2020. *Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects*. 2020. Linköping : EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, Posters, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2020.

³¹ *Architektura eGovernmentu ČR*. Dostupné z: <https://archi.gov.cz/>

- Rozdílová analýza současného a cílového stavu pro definici souboru potřebných změn
- Rozložení navržených aktivit (projektů a opatření) v čase
- Zřetel na udržitelnost systému z pohledu finanční perspektivy, kapacit a schopností organizace³²

Základním způsobem užití enterprise architektury (EA) v ČR je optimalizace a zefektivnění procesů v organizacích a institucích, zejména ve státní správě a veřejné sféře. EA poskytuje rámec pro plánování, návrh, implementaci a řízení informačních technologií v organizaci s ohledem na strategické cíle a potřeby uživatelů. Využití EA pomáhá organizacím dosáhnout lepšího porozumění vztahům mezi různými oblastmi jejich podnikání, identifikovat a řešit nedostatky a neefektivity v procesech a zajistit lepší koordinaci a spolupráci mezi různými odděleními a jednotkami organizace. V ČR se využívání EA zejména v posledních letech stalo stále častějším přístupem ke zlepšení fungování státní správy a veřejného sektoru jako celku. K tomu slouží zejména její celostní složky, tj. slovník a ontologický model, a dále vybrané referenční modely, jako je Katalog procesů, Katalog služeb veřejné správy, Katalog ICT služeb VS, Katalog aplikačních komponent IS veřejné správy, Katalog ukazatelů výkonnosti VS a další. Sdílená znalost architektury poslouží pro zvyšování schopností ICT útvarů orgánů veřejné moci a tím pro jejich vyrovnanější pozici vůči externím dodavatelům.

Příkladem využití EA v české veřejné správě je Ministerstvo vnitra České republiky. V jeho případě se jedná o uplatnění metod podnikové architektury v oblasti veřejné správy ČR a představuje souhrn lokálních architektur orgánů veřejné moci a centrálních architektur eGovernmentu. Enterprise architektura je podmíněna národním architektonickým plánem (NAP), který definuje plánování cílového stavu EA ve specifikovaném časovém horizontu se záměrem vytvoření implementačních kroků vedoucích k dosažení stanovených cílů.³³

³² *Architektura eGovernmentu ČR*. Dostupné z: <https://archi.gov.cz/>

³³ *Ibid.*

3.5.3 Komunikační infrastruktura veřejné správy

Komunikační infrastruktura pro veřejnou správu (zkratka KIVS) spojuje několik sítí různých veřejných institucí do jedné sítě.³⁴ Teoreticky je tento systém efektivnější a levnější. KIVS začalo svou činnost v roce 2007, kdy paralelně fungovalo mnoho sítí různých institucí. Každé ministerstvo nebo státní organizace měly zpravidla svou síť a nebyly vzájemně propojeny. Myšlenka KIVS se objevila ze dvou hlavních důvodů – potřeby vytvořit bezpečnou, jednotnou a efektivní síť a odstranění monopolu poskytovatelů dat. Byla vyhlášena veřejná soutěž na vytvoření datové sítě, které se zúčastnily čtyři soutěžící organizace. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pozastavil výběrové řízení na dodávku internetového a telefonního připojení, vyhlášené prostřednictvím centrálního elektronického portálu. Do vyřešení tohoto problému byl státní rozpočet ve ztrátě kvůli nevýhodným podmínkám, za kterých byly uzavřeny předchozí smlouvy na dodávku služeb.

3.5.4 Elektronická knihovna navržených právních předpisů

Státní regulace legislativní činnosti ukládá povinnost zveřejňovat návrhy zákonů na internetu. Za tímto účelem byla vytvořena speciální elektronická knihovna (eKlep). Tento veřejný portál vznikl usnesením vlády č. 816 v roce 2007³⁵, kdy se začaly rozvíjet procesy eGovernmentu. Toto rozhodnutí vycházelo z Akčního plánu realizace státní informační politiky. Portál spravuje Úřad vládního aparátu, který sleduje stav návrhů zákonů, jejich distribuci mezi různé úřady struktur, parlamentu a prezidenta. EKlep zjednodušuje postup při shromažďování připomínek k návrhům zákonů, protože usnadňuje online přístup k textům návrhů zákonů a připomínek. Prostřednictvím portálu lze získat přístup k připomínkám ministerstev, reakcím na připomínky, materiálům prezentovaným na jednání vlády ministrů a materiálům, které nebyly zařazeny na program jednání vlády.

Část portálu je otevřena pro veřejnost a část je pouze pro přístup příslušných úředníků. Za tímto účelem je přístup do druhé části otevřen pouze pro určité IP adresy. Samotná knihovna funguje přes zabezpečený protokol HTTPS.

EKlep také obsahuje databázi nazvanou eGovernment, která obsahuje pouze dokumenty ze zasedání vlády, a mohou ji upravovat pouze členové Úřadu vládních

³⁴ *Komunikační infrastruktura veřejné správy*. Dostupné z: https://archi.gov.cz/nap:komunikacni_infrastruktura_veřejne_spravy

³⁵ *EKLEP pro veřejnost*. 2007. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/odok/uvod-22349/>

zaměstnanců. Kromě textu obsahuje tato databáze grafické obrázky znázorňující stav různých úkolů delegovaných na ministerstva a organizace s termíny a zprávami o pokroku.

3.5.5 eSbírka a eLegislativa

V současné době se eKLEP napojuje na eSEL, což je elektronická sbírka a elektronická legislativa.³⁶

Cílem projektu je zajištění dostupnosti, přehlednosti a srozumitelnosti platného práva, zvýšení kvality, efektivity a transparentnosti jeho tvorby. Jedná se o vytvoření moderních nástrojů pro tvorbu práva, přístup k platnému právu a o současné přijetí nezbytných legislativních změn upravujících nové postupy tvorby a vyhlášení práva. Projekt je realizován za účasti Ministerstva vnitra spolu s Úřadem vlády České republiky, Kanceláři Poslanecké sněmovny a Kanceláři Senátu Parlamentu České republiky. Termín dokončení projektu je naplánován na říjen roku 2022. Tento projekt umožní, aby novely právního předpisu nově doprovázela jejich právně závazná znění, obsahující aktuální znění předpisů ve znění přijatých změn pro usnadnění orientace ve změnách právního řádu.

Systém eSbírka se dělí na dvě části, z čehož první část je portál, kde se budou vyhlášovat závazná elektronická znění právních aktů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Tento systém bude sloužit k práci se zněními právních předpisů a bude též obsahovat dokumenty související s právními předpisy. Systém je propojen se systémy Evropské unie EUR-Lex³⁷ a N-Lex³⁸.

Systém eLegislativa představuje nástroj pro tvorbu a projednání právních předpisů. Novely právních předpisů budou doprovázet jejich úplná znění pro snazší orientaci ve změnách právního řádu.

Systémy e-Sbírka a e-Legislativa jsou vzájemně propojeny jak datově, tak procesně. Zdrojem novelizačních legislativních procesů v e-Legislativě jsou existující základní předpisy uložené v e-Sbírce. Výsledky legislativních procesů probíhajících v e-Legislativě jsou opět publikovány do e-Sbírky.

³⁶ *eSbírka a eLegislativa*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>

³⁷ *EUR-LEX*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

³⁸ *N-LEX*. Dostupné z: <https://n-lex.europa.eu/n-lex/index?lang=cs>

3.5.6 Digitální mapa veřejné správy

Digitální mapa veřejné správy (DMVS) poskytuje komplexní data z různých geografických informačních systémů v jedné softwarové aplikaci. Projekt by měl zjednodušit veřejnou správu jak na národní, tak na regionální úrovni, stejně jako pro širokou veřejnost, v souladu se zásadami „inteligentní správy“.³⁹ Tento projekt realizuje Ministerstvo vnitra společně s Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem zemědělství, Českým geodetickým úřadem, Kartografickým a katastrálním úřadem, Svazem měst a obcí ČR a Svazem krajů ČR. Základem pro DMVS jsou již existující digitální mapy poskytované COSMC. DMVS bude vytvořen sloučením stávajících fyzických map s digitálními a digitalizovanými katastrálními mapami, jakož i dalšími prostorovými daty, včetně technických map. Všechna data obsahují metadata a DMVS je spojena s Registrem územní identifikace a katastrem nemovitostí. Tento projekt je v současné době podobný mnoha dalším významným projektům modernizace veřejné správy. Jeho realizace byla odložena až do dokončení Strategie rozvoje prostorové informační infrastruktury ČR do roku 2020, která měla určit nové kanály pro koordinaci. Tato práce ještě nebyla dokončena, ale projekt stále pokračuje a má být dokončen do roku 2024.

3.5.7 Základní registry

Základní registry v České republice byly zřízeny na základě zákona č. 111/2009 Sb. v roce 2012. Tyto registry jsou spravovány samostatným úřadem, Správou základních registrů, který spadá pod Ministerstvo vnitra. K této správě patří čtyři základní registry: Registr občanů, Registr osob, Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN) a Registr práv a povinností. Tyto registry jsou důležité pro ověřování informací a dokumentů, které musí občané při svých podáních předkládat. Výpisy z těchto registrů je možné získat na kontaktních místech státní správy Czech POINT. Ostatní orgány státní správy mají přístup k těmto registrům v rámci správního řízení.

Základní registry minimalizují počet návštěv státních úřadů a umožňují přístup k referenčním údajům kdykoli a odkudkoli. Tyto údaje jsou poskytovány prostřednictvím čtyř základních registrů, z nichž každý má určitou oblast odpovědnosti. Mezi referenční

³⁹ Ministerstvo vnitra ČR, *Digitální mapa veřejné správy*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/digitalni-mapa-verejne-spravy-2749.aspx>

údaje patří informace o občanech, právech a povinnostech, právnických osobách, územní identifikaci, adresách a nemovitostech. Projekt přenosu osobních identifikátorů pomáhá ochránit osobní údaje při používání registrů.

Transformace veřejných služeb způsobila řadu problémů v oblasti lidských zdrojů. Státní zaměstnanci prošli řadou školení a konferencí věnovaných informatizaci, ale ty nebyly centralizované a koordinované, což vedlo k možnostem korupce. Dnes jsou hlavní registry veřejně přístupné na webové stránce Správy základních registrů pro státní úředníky.

Veřejně dostupné jsou také další materiály, jako vzdělávací programy a metodika hodnocení provádění, které jsou k dispozici na webových stránkách Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra spravuje Portál veřejná správa, který umožňuje občanům přímý přístup k datové schránce a službám poskytovaným Czech POINT.

3.5.8 GDPR v České republice

Zákon o transpozici č. 110/2019 Sb., který upravuje zpracování osobních údajů v souladu s GDPR, vstoupil v platnost v ČR dne 24. dubna 2019. Diskuse o tomto zákoně trvala více než rok, a nový zákon zcela ruší stávající zákon o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb. Nový český zákon o zpracování osobních údajů v zásadě nevede k žádným velkým změnám, pouze upřesňuje práva a povinnosti správců osobních údajů v oblastech, kde GDPR neposkytuje komplexní regulaci nebo nevyjasňuje právní úpravu.

Povinnosti správců a zpracovatelů osobních údajů jsou uvedeny v odstavci 13 zákona o ochraně osobních údajů. Zahrnují zákaz neoprávněného přístupu, změn, ztráty, zničení, přenosu, zpracování a jiné nezákonné použití osobních údajů. V případě porušení musí správce informovat úřad pro ochranu osobních údajů (UOOÚ) do 72 hodin.

GDPR harmonizovala právní rámec v rámci EU a nyní společnost působící v zemi spadá do stejných podmínek ochrany osobních údajů, pokud chce rozšířit své aktivity v jiné zemi EU.

Zákon o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb., v § 27 řeší podmínky pro předávání osobních údajů do jiných zemí. Předávání osobních údajů v rámci EU není omezeno, ale mimo EU musí být splněny podmínky stanovené Evropskou unií nebo

schváleno Evropskou komisí. Jedním z nejčastěji používaných nástrojů pro předávání osobních údajů do třetích zemí jsou **standardní smluvní doložky**. Výhodou přenosu založeného na aplikaci standardních smluvních doložek je, že pokud se stanou součástí ustanovení smlouvy o poskytování služeb, není nutné žádat UOOU o povolení přenosu údajů do třetích zemí, zároveň splní požadavky zákona o ochraně osobních údajů.

3.5.9 Informační systém datových schránek

V roce 2009 byl spuštěn informační systém datových schránek na základě zákona o elektronických transakcích. Datové schránky umožňují elektronickou komunikaci občanů s vládními úřady s rovnocennou právní silou jako tradiční papírová komunikace. Právníké osoby a orgány je mají povinnost mít a dostávají je zdarma, zatímco ostatní subjekty musí o schránku požádat.

Uživatelé přistupují k datové schránce přes webovou stránku podobnou e-mailové schránce. Rozhraní nabízí přehled zpráv, seznam kontaktů a možnosti vytváření a připojování aplikací. Všechny funkce jsou v souladu se zákonem.

Uvažuje se o automatickém poskytnutí datových schránek pro osoby nad 18 let, které mohou používat běžné komunikační kanály a kdykoli zastavit nebo obnovit používání. Datové schránky jsou nezbytné pro elektronickou komunikaci prostřednictvím Czech POINT. Podnikatelé i fyzické osoby mohou získat osvědčení a výpisy z rejstříků v elektronické podobě, což eliminuje potřebu navštěvovat Czech POINT. Tyto projekty jsou nutné pro modernizaci veřejné správy. Datové schránky umožňují občanům snadný přístup k veřejným rejstříkům a vytvářejí tak most mezi nimi a státní správou. Ekvivalence dokumentů vytvořených v elektronické a papírové podobě toto spojení posiluje.

Další databáze pomáhají zlepšit komunikaci přes internet a snižují počet zaměstnanců potřebných k plnění různých administrativních povinností. Fungování hlavních systémů umožňuje plánovat další rozvoj. Tyto kroky vytvoří infrastrukturu pro výměnu dat a v podstatě podněcují vznik dalších systémů iniciovaných jinými státními orgány. Tyto systémy však musejí být vzájemně kompatibilní, jinak problém koordinace zůstane aktuální.

3.6 Strategie eGovernmentu v České republice

Cílem strategie eGovernmentu v Česku je zlepšit kvalitu a efektivitu veřejné správy a zjednodušit interakce občanů a podniků s veřejnou správou v souladu s evropskými směnicemi.

V rámci strategického pohledu na digitální transformaci se věnuje pozornost několika klíčovými oblastem, jako jsou:

- Rozvoj digitální infrastruktury, kde se jedná o zlepšování dostupnosti vysokorychlostního internetu v celé zemi, což je nezbytné pro usnadnění digitálního přístupu pro obyvatele i firmy
- Podpora digitálních technologií a inovací, zahrnující podporu výzkumu a vývoje v oblasti digitálních technologií a inovací, aby se rozvíjeli nové inovativní produkty a služby
- Zvyšování digitální gramotnosti, spočívající v nutném zvyšování povědomí a schopnosti lidí v oblasti digitálních technologií, aby mohli plně využívat digitálních služeb a být schopni se v digitálním prostředí orientovat
- Digitalizace veřejného sektoru, kde je nutné digitálně transformovat veřejný sektor, aby byl schopen poskytovat moderní a efektivní služby občanům i firmám
- Podpora digitálního podnikání, v níž se musí podporovat rozvoj digitálního podnikání, aby mohly vzniknout nové digitální produkty a služby a aby se vytvořily nové pracovní příležitosti
- Zajištění kybernetické bezpečnosti, kde se zajistí kybernetická bezpečnost jak pro stát, tak pro občany a firmy, aby byly chráněny proti kybernetickým útokům a zneužití dat ⁴⁰

Taktický pohled na digitální transformaci by měl být zaměřen také na řízení změn v organizaci a připravenost zaměstnanců na nové technologie a procesy včetně školení zaměstnanců a vytvoření prostředí, které podporuje inovace a digitální transformaci.

⁴⁰ BOKŠA, Michal, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Digitální Česko v digitální Evropě: komentář*. Mladá Boleslav: Škoda Auto Vysoká škola, 2019. Beckovy komentáře. ISBN 9788087042755

Takticky pohled také zahrnuje konkrétní kroky a iniciativy, které se zaměřují na zlepšení digitální infrastruktury a digitalizaci služeb ve veřejné i soukromé sféře.

Jako klíčové body taktické strategie lze zmínit následující:

- Vytvoření plánu digitalizace pro konkrétní organizaci
- Implementace nových technologií, jako jsou umělá inteligence a automatizace procesů, aby bylo možné poskytovat lepší služby a zvýšit efektivitu
- Zlepšení digitální bezpečnosti a ochrany osobních údajů, aby byly zajištěny důvěryhodné digitální služby ⁴¹

Tyto taktické kroky mají za cíl posunout Česko a zlepšit efektivitu a přístupnost služeb pro občany a firmy.

Z pohledu realizace digitální transformace v Česku lze identifikovat několik klíčových oblastí, ve kterých se transformace nejvíce projevuje:

- Veřejná správa: V této oblasti je v Česku k dispozici celá řada elektronických služeb pro občany, podnikatele a další subjekty, jako je například elektronické podání žádosti o vydání občanského průkazu, živnostenského oprávnění či žádosti o sociální dávky
- Podnikání: Digitální transformace má vliv na všechny oblasti podnikání. Digitalizace umožňuje podnikům využívat moderní technologie a zjednodušovat procesy v rámci firem. Firmy mohou například používat digitální nástroje pro správu zásob, fakturaci, řízení lidských zdrojů a mnoho dalších činností
- Vzdělávání: Digitalizace má vliv i na oblast vzdělávání. V současné době se v Česku rozvíjí eLearning, který umožňuje vzdělávání online formou. Studenti tak mohou studovat kdekoli a kdykoli, což výrazně zjednodušuje a urychluje vzdělávací proces
- Zdravotnictví: Digitální transformace má velký vliv i na oblast zdravotnictví. Digitalizace umožňuje lékařům a zdravotnickým zařízením zlepšovat a zefektivňovat diagnostiku a léčbu pacientů ⁴²

⁴¹ *Metodika pro řízení změn při digitální transformaci – Digital Change Management*. Česká agentura pro standardizaci, 2020. Dostupné z: https://www.koncepcebim.cz/uploads/inq/files/Metodika%20pro%20rizeni%20zmen%20pri%20digitalni%20transformaci%20%20Digital%20Change%20Management_Agentura%20CAS.pdf

⁴² *Metodika pro řízení změn při digitální transformaci – Digital Change Management*. Česká agentura pro standardizaci, 2020. Dostupné z:

3.6.1 Informační koncepce České republiky

Program Digitální Česko vznikl v roce 2018 a představuje soubor koncepcí a implementačních plánů zajišťujících předpoklady dlouhodobé konjunktury ČR během digitalizace. Hlavní principy rozvoje eGovernmentu jsou uvedeny v dokumentu „Informační koncepce České republiky“ a lze je definovat jako strategii koordinované a komplexní digitalizace České republiky 2018+.⁴³

IKČR je základním dokumentem, který stanovuje na základě zmocnění podle § 5 a odst. 1 zákona 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, cíle České republiky v oblasti ISVS a obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování informačních systémů veřejné správy v ČR na období pěti let.

Program Digitální Česko je rozdělen na tři části:

1. Česko v digitální Evropě
2. Informační koncepce České republiky
3. Koncepce Digitální ekonomika a společnost

První část Česko v digitální Evropě stanovuje následující:

- Institucionální zajištění koordinace a financování implementace koncepce
- Zajištění komunikace o aktuálních tématech a příležitostech v digitální agendě EU⁴⁴

Druhá část Informační koncepce České republiky se skládá primárně z pěti cílů:

1. Uživatelsky přívětivé a efektivní online služby pro občany a firmy
2. Digitálně přívětivá legislativa
3. Rozvoj prostředí pro podporu digitálních technologií pro eGovernment
4. Navýšení kapacit a vzdělávání zaměstnanců v sektoru veřejné správy
5. Centrálně řízené ICT veřejné správy

https://www.koncepcibim.cz/uploads/inq/files/Metodika%20pro%20rizeni%20zmen%20pri%20digitalni%20transformaci%20%20Digital%20Change%20Management_Agentura%20CAS.pdf

⁴³ DIGITÁLNÍ ČESKO: *Základní informace o programu*. 2020. Dostupné z:

<https://www.digitalnicesso.cz/zakladni-informace/>

⁴⁴ *Digitální agenda pro Evropu*. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/64/digitalni-agenda-pro-evropu>

Z výše zmíněného je možné soudit, že ČR už skoro čtyři roky usiluje o zapojování efektivních digitálních služeb veřejné správy. Za předpokladu využití potenciálu a následování doporučení z Informační koncepce České republiky lze předpokládat výkonnou digitální veřejnou správu a konkurenceschopné digitální služby. To celé má zajistit lepší podmínky pro eGovernment v České republice a jeho další rozvoj.

3.6.2 Hlavní vymoženosti

Česká republika je jedním z mála členských států EU, ve kterých platí zákon o eGovernmentu.⁴⁵ „Zákon o elektronických úkonech a autorizovaných konverzi dokumentů“ je v platnosti od července 2009 a stanoví následující soubor zásad:

- Elektronické dokumenty mají stejnou moc jako papírové dokumenty
- Digitalizace papírových dokumentů je zahrnuta
- Elektronická správa dokumentů veřejné správy a v rámci ní by měla být co nejjednodušší a plně chráněná prostřednictvím zaručených elektronických podpisů

Zprávy Government for Business a Government-to-Government musejí být uloženy ve vyhrazené datové schránce. Datová schránka není jen poštovní schránka, je to ověřený komunikační kanál. Občané si mohou nainstalovat datovou schránku, pokud si to přejí. Stojí za zmínku, že informační systém Datových schránek byl úspěšně aktivován 1. listopadu 2009 v souladu s požadavky zákona o elektronické vládě.

Mezi další pozoruhodné úspěchy eGovernmentu lze zahrnout to, že na portálu pro veřejnost jsou vybrány online informace a elektronické služby ústřední i místní správy. Všechny veřejné služby určené pro podnikání jsou k dispozici online.

Czech POINT neboli Český podací ověřovací a informační národní terminál je kontaktním místem veřejné správy.⁴⁶ Jedná se o místo, které poskytuje žadatelům ověřené údaje přímo z centrálních registrů, například výpis z rejstříku trestů nebo z obchodního rejstříku. Cílem zavádění Czech POINT je zrychlení a zpřístupnění služeb. Proto byla

⁴⁵ *Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020*. 2014. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/gistr_strategie.pdf

⁴⁶ *Czech Point*. 2022. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/kontakti-misto/zakladni-informace-kmvs/>

vytvořena rozsáhlá síť dostupných poboček po celé České republice, která eliminuje osobní navštěvování úřadů a sjednocuje vyřizování různých dokumentů do jednoho místa.

3.6.3 Potenciál eGovernmentu

EGovernment je využití informačních technologií, zejména internetu, pro poskytování vládních informací a služeb. Jeho cílem je usnadnit interakci mezi státními orgány a občany, podniky a dalšími agenturami a poskytnout služby pohodlněji, spolehlivěji a levněji. EGovernment zahrnuje neustálou optimalizaci procesu poskytování služeb, politickou participaci občanů a změnu vnitřních a vnějších vztahů pomocí technických prostředků, internetu a moderních médií.

EGovernment je prostředek k dosažení cíle, nikoli cíl sám o sobě. Transformační potenciál je v současnosti nevyužit, ale zvýšené financování iniciativ může být hnací silou rychlejších změn.

EGovernment otevírá příležitosti pro lepší správu, ale také přináší výzvy včetně nerovného přístupu k počítačové síti, potřeby administrativních a finančních zdrojů a byrokracie. Tyto problémy jsou založeny na vztazích uvnitř státních struktur a mezi státními orgány a mají opakující se prvky, jako jsou jurisdikční pravomoci, zajištění řádného nakládání s informacemi, infrastruktura, poskytování služeb a občanská práva.

Zavedení eGovernmentu umožňuje přiblížit úředníky obyvatelstvu a hospodářským subjektům a snižuje význam subjektivních faktorů při této interakci. Dále zajišťuje neosobní interakce s kontrolními mechanismy, což umožňuje nezávisle sledovat poskytování veřejných služeb. To vede k zrychlení růstu ekonomiky země, odstranění subjektivních překážek rozvoje podnikání a zjednodušení registračních a dalších postupů pro hospodářské subjekty. Dalším přínosem je snížení stupně byrokratizace a korupce a odstranění přímé interakce ekonomických subjektů, občanů a vládních úředníků, což vede ke zvýšení účinnosti fungování orgánů veřejné správy a produktivity úředníků.

Zavedení eGovernmentu umožňuje přiblížit úředníky obyvatelstvu a hospodářským subjektům a snižuje význam subjektivních faktorů při této interakci. Dále zajišťuje neosobní interakce s kontrolními mechanismy, což umožňuje nezávisle sledovat poskytování veřejných služeb. To vede k zrychlení růstu ekonomiky země, odstranění subjektivních překážek rozvoje podnikání a zjednodušení registračních a dalších postupů pro hospodářské

subjekty. Dalším přínosem je snížení stupně byrokratizace a korupce a odstranění přímé interakce ekonomických subjektů, občanů a vládních úředníků, což vede ke zvýšení účinnosti fungování orgánů veřejné správy a produktivity úředníků.

3.7 Digitální transformace české veřejné správy

Předpoklady pro rozvoj digitalizace veřejné správy v České republice, ačkoliv se to může jevit jako vcelku snadný krok, nejsou příliš optimistické. Například je zde málo ochoty k otevřenosti a ke změnám týkajícím se tohoto tématu a nedostatek pochopení jádra problému a toho, že je nezbytné ho co nejdříve vyřešit.

Digitalizace veřejné správy je však jednou z priorit současné vlády a ta má velké plány, co se tohoto bodu týká. Záleží tedy na mnoha aspektech, zda plány zůstanou na úrovni přání, či zda se změní v realitu. K těmto plánům patří například to, že až skončí toto volební období, všichni občané budou mít všechny své doklady v digitalizované podobě, na úřadech už nebudou fronty, protože každý bude mít možnost komunikovat s nimi prostřednictvím internetu, a otevřená data nebo alespoň některá z nich, budou samozřejmostí. Tomu však stojí v cestě zejména nedostatek státních zaměstnanců, kteří jsou v tomto směru náležitě a kvalitně vzděláni, takže Ivan Bartoš, jehož úkolem je koordinace digitalizace veřejné správy, má před sebou velkou výzvu, protože Pirátská strana prosadila celou řadu návrhů, přičemž digitalizace je jedním z nich. Někteří odborníci jsou v tomto směru dosti pesimističtí, protože od vlády, která se profiluje jako prodigitální a jejíž některé strany udělaly v uplynulých letech pro digitalizaci mnoho, očekávali více, než bylo doposud uskutečněno.⁴⁷

Z programového prohlášení vlády je zřejmé, že digitalizace státní správy nepovede pouze k pohodlnějším kontaktům občanů s úřady, jak by se na první pohled mohlo zdát. Tento proces by měl vést rovněž k celkovému efektivnějšímu fungování státu a důležité je i to, že například pro seniory a pro některé další občany bude přístupná i cesta, která je běžná v současné době, tedy cesta papírová. Důležitou informací je i to, že pokud občan poskytne státu informace, které od něj stát požaduje, nebude mít stát nárok vyžadovat tato data znovu, což občanům ušetří velké množství času a mělo by to být úsporou času i pro státní

⁴⁷ Ivan Bartoš zahájil reorganizaci digitalizace státní správy. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ivan-bartos-zahajil-reorganizaci-digitalizace-statni-spravy--expertni-centrum-bude-udavat-technologicky-smer-a-zlepsi-kulturu-rizeni-digitalizace-198317/>

zaměstnance. To ovšem předpokládá, že každý z těchto zaměstnanců, jak už bylo zmíněno, bude v této oblasti vzdělán natolik, aby bylo možné to zrealizovat napříč všemi státními institucemi, protože v případě, že se někde na této cestě vyskytne překážka, bude to překážka pro všechny zúčastněné a proces to nikterak neurychlí. V programovém prohlášení vlády je rovněž uvedeno, že již v roce 2022 budou vytvořeny koordinační týmy, které budou podporovat digitální transformaci jednotlivých úřadů, což se do jisté míry začalo dařit, protože Ivan Bartoš už reorganizaci digitalizace zahájil.⁴⁸

Cílem návrhu zákona o vzniku DIA, Digitální a informační agentury, jejíž založení je plánováno na rok 2023, je, že zaměstnanci této agentury budou mít za úkol zvýšit úroveň digitalizace ve veřejné správě. Bude nezbytné určit nové standardy a zavést jednotnou metodiku, aby digitalizace byla opravdu zlepšením, a nikoliv zhoršením současného stavu, co se týká poskytování služeb občanům, protože hlavním důvodem pro vznik této agentury je zejména nedostačující úroveň digitalizace státní správy v České republice. ČR podle indexu DESI, jehož prostřednictvím probíhá hodnocení digitální úrovně jednotlivých zemí, za mnoha dalšími členskými státy EU zaostává, o čemž jasně hovoří ta skutečnost, že je na devatenáctém místě ze sedmadvaceti, takže zvýšení úrovně digitalizace a posunutí ČR mezi země v tomto ohledu vyspělé je skutečně velkou výzvou.⁴⁹

Politik a nyní ministr pro místní rozvoj pan Bartoš se chce inspirovat státy, jako je například Dánsko či Estonsko. Služby v těchto zemích jsou již digitalizované, což je výhodné a užitečné pro obě zúčastněné strany, tedy pro občany i stát, protože na obou stranách se tímto způsobem ušetří čas i peníze. Nedílnou částí agentury budou kompetenční centra, která budou poskytovat pomoc v souvislosti s digitalizací státním úředníkům v jednotlivých úřadech, a důležité je i to, že tato centra budou nejen pomáhat, ale také podporovat vzdělávání zaměstnanců státní správy takovým způsobem, aby byli co nejdříve a co nejvíce soběstační. Agentura nebude řízena zákonem, nebude tedy závislá na řízení úřadů ani ministerstev, bude tedy apolitická. Protože jedním z cílů digitalizace veřejné správy je to, aby občané nebyli nuceni dávat opakovaně osobní údaje, které už úřady mají,

⁴⁸ Programové prohlášení vlády: *Digitalizace*. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/#digitalizace>

⁴⁹ Ivan Bartoš zahájil reorganizaci digitalizace státní správy. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ivan-bartos-zahajil-reorganizaci-digitalizace-statni-spravy--expertni-centrum-bude-udavat-technologicky-smer-a-zlepsi-kulturu-rizeni-digitalizace-198317/>

jsou v plánu předvyplněné formuláře, které kontakty zjednoduší, například při podání daňového příznání nebo v případě účasti občana na stavebním řízení.

V souvislosti se vznikem agentury vznikne sto dvacet osm nových míst a tím samozřejmě dojde i ke zvýšení nákladů, ovšem vzhledem k tomu, že na základě digitalizace státní správy jsou očekávány velké úspory, tyto náklady se velmi rychle vrátí. Vznik DIA je doslova revolucí v digitalizaci a pro všechny naplánované změny je nezbytný, což je podpořeno zkušenostmi ze zahraničí, podle nichž je zřejmé, že řízená digitalizace ve státní správě je užitečná pro občany i pro stát a má dobré výsledky.⁵⁰

Vláda v prosinci roku 2021 přijala strategii s názvem Digitální Česko, která má přispět k vytvoření plnohodnotné komunikace občanů a státu. Nejpozději v roce 2023 podle ní bude ukončena povinnost mít při sobě dokumenty, protože osobní údaje týkající se jednotlivých občanů si stát může ověřit jiným způsobem než fyzickou kontrolou jejich dokumentů. Aby toto mohlo být uskutečněno, je nezbytné zajistit rychlé internetové připojení, které bude cenově dostupné, což předpokládá vybudování optických sítí ve všech oblastech ČR.⁵¹

Návrh zákona, který umožní zřízení DIA, byl schválen, a tak je zcela jisté, že agentura, která původně měla vzniknout k 1. lednu 2023,⁵² i přes blokaci ze strany opozice v září 2022⁵³ začne působit k 1. dubnu 2023.⁵⁴

Podle ODS je důležité, aby se digitalizace nestala cílem reformy veřejné správy, nýbrž jejím užitečným a prospěšným nástrojem, protože je nutné zpřehlednit a urychlit správní řízení všeho druhu. Je tedy důležité zavést seznam veřejných digitálních služeb a také co nejvíce urychlit rozvoj rychlého internetu, protože občané by měli mít právo na digitální služby státu. Také je podle tohoto názoru nutné zamezit masivní evidenci a kontrole

⁵⁰ *Ke vzniku Digitální a informační agentury mají námitky resorty i úřad vlády.* 2022. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ke-vzniku-digitalni-a-informacni-agentury-maji-namitky-resorty-i-urad-vlady/2238829>

⁵¹ *Digitální Česko: Strategie koordinované a komplexní digitalizace České republiky.* Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/zakladni-informace/>

⁵² *Vláda schválila návrh zákona umožňující vznik Digitální a informační agentury.* Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/08/19/vlada-schvalila-navrh-zakona-umoznujici-vznik-digitalni-a-informacni-agentury/>

⁵³ *Opozice zablokovala rychlé schválení vzniku agentury pro digitalizaci.* Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-digitalni-a-informacni-agentura-digitalizace-pirati-snemovna-zpravy_2209061940_kth

⁵⁴ *Nový centrální úřad Digitální a informační agentura bude mít na starosti i datové schránky.* Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2022/08/novy-centralni-urad-digitalni-a-informacni-agentura-bude-mit-na-starosti-i-datove-schranky/>

v souvislosti s plánovanou digitalizací, protože stát má sloužit lidem, nikoliv lidé státu, a jde o to vše zjednodušit, nikoliv občanům situace, které potřebují vyřešit na úřadech, ještě více zkomplikovat. Kromě zjednodušení života občanů je cílem reformy také větší přehlednost právního řádu, například zrušení nefunkčních, již překonaných zákonů, a pro navrhovatele zákonů nových by mělo platit, že nebudou skrytě přidávat různé podmínky, ale že je uvedou zcela jasně a jednoznačně. ODS se rovněž domnívá, že to, co v praxi nelze zrealizovat, se těžko obhájí, což může být například povinnost uložená starostům, na jejímž základě mají monitorovat děti, které žijí v zahálce a utíkají od rodičů. To ani při nejlepší vůli obvykle sledovat nelze bez ohledu na míru digitalizace veřejné správy.⁵⁵

Rovněž hnutí ANO má v úmyslu věnovat se digitalizaci a má v úmyslu zaměřit ji zejména tam, kde nejvíce pomůže občanům ČR. Chce nabídnout jednotný systém komunikace s úřady, respektive se státem, a vybudovat eGovernment, který reaguje na změny automaticky, což v tomto případě znamená, že občané by nemuseli při každé změně vyplňovat žádosti, což se týká nejen občanů, ale i podnikatelských subjektů.

Piráti a Starostové, jak lze očekávat, chtějí eGovernment pojmout komplexně. Právě oni upozornili na jednu z překážek, která zde již byla zmíněna, a to je absence koordinace a nízká odbornost státních zaměstnanců, což má nepochybně souvislost. Úmyslem této koalice je zaměřit se na zaměstnávání odborníků, kteří pomohou s ICT zakázkami, protože to je jedna ze slabin státní správy, která potom bude nucena se zlepšovat, aby v této oblasti mohla být soběstačná.

Koalice SPOLU se tomuto tématu věnuje opravdu poctivě, což je patrné z výše uvedených informací, protože kromě KDU-ČSL a TOP 09 je jednou ze stran tohoto uskupení rovněž ODS. Jak již bylo zmíněno, toto uskupení nezapomíná ani na občany, kteří nemohou nebo nechtějí být v kontaktu s úřady v čistě digitální formě, proto zamýšlí vytvořit pro tyto občany podatelnu z Czech POINT a pro ty, kdo chtějí, ale nemohou, chce zavést internet i na dosud nepokrytá místa.

KSČM i SPD se vyjadřují shodně v tom smyslu, že digitalizace je nezbytná a stejně nezbytné je i odstraňování překážek bránících digitalizaci.

⁵⁵ SPOLU pro chytrý stát. Dostupné z: <https://www.ods.cz/volby2021/spolu-pro-chytry-stat>

ČSSD slibuje zejména digitalizaci zdravotnictví a rovněž, jako většina ostatních stran, předpokládá propojení některých vládních ICT systémů, aby občané nemuseli opakovaně poskytovat státu osobní data.⁵⁶

Česká republika už má tedy určitou strategii ohledně digitalizace státní správy, ale realizace není dostatečně rychlá, a to je právě to, na co se vláda soustředí – má v úmyslu zavádět eGovernment co nejrychleji na všech úrovních státní správy. Nicméně existují nástroje, které digitalizaci podporují a takzvaně jí jdou naproti. Jedním z nich je takzvaná digitální ústava, což je zákon, na jehož základě mají občané nárok na elektronickou podobu komunikace s úřady a státní správa je povinna tyto služby poskytovat, ovšem navzdory tomu, jak už zde bylo uvedeno, česká veřejná správa je pod průměrem Evropské unie. Digitalizace státní správy, přesněji řečeno informační systém, má pochopitelně mnoho specifík oproti digitalizaci v jiných institucích či ve firmách. Například provádění úkonů ve státní správě je závislé na zdrojích dostupných dat, takže je obtížné tyto úkony jakkoliv plánovat. Kromě toho tato jedinečnost je odlišná na úrovni měst a obcí a na úrovni celostátní. Společným jmenovatelem je to, že je nezbytné, aby procesy, které jsou přednastavené, fungovaly podle zákona, což znamená například to, že nebude nutné dodatečně řešit například otázku správních lhůt nebo rozpočtů státních organizací, a jednou z priorit je rovněž schopnost komunikace jednotlivých systémů s ostatními systémy státní správy, tedy jejich vzájemná kompatibilita.⁵⁷

Myšlenka zavedení eGovernmentu není však nic nového, její realizace byla započata již v roce 2008 zavedením kontaktních míst veřejné správy Czech POINT, což je v současné době samozřejmost, která je dostupná ve většině obcí. Občané mohou na jednom místě dostat několik dokumentů, kvůli nimž kdysi museli obejít několik úřadů. Od roku 2009 existuje také možnost zavádění elektronických úložišť, takzvaných datových schránek, což umožňuje občanům elektronicky komunikovat se státními institucemi v případech, kdy je nutnou součástí úředního procesu posílání obálek s pruhem prostřednictvím České pošty, což záležitosti tohoto typu urychlí a zjednoduší. Rovněž už nějakou dobu funguje systém

⁵⁶ *Volby 2021: 3. díl – Jak si strany představují eGovernment?*

Dostupné z: <https://www.isvs.cz/volby-2021-3-dil-jak-si-strany-predstavuji-egovernment/>

⁵⁷ *eGovernment v Česku pokulhává, jak z toho ven?*

Dostupné z: <https://www.helios.eu/novinky/egovernment-v-cesku-pokulhava-jak-z-toho-ven>

základních registrů, obsahující údaje, které na základě existence těchto registrů státní úředníci nemusejí od občanů vyžadovat, protože je mají k dispozici.⁵⁸

Vzhledem k tomu, že tyto služby fungují již celou řadu let, lze se domnívat, že po důkladném proškolení státních zaměstnanců bude eGovernment navzdory pesimistickým předpovědím v dohledné době rozšířen tak, jak je to v moderní společnosti žádoucí a jak je to v plánu, až se podaří zavést internet i do míst, kde je v současné době nedostupný.

3.7.1 eGovernment a Evropská unie

Evropská unie se věnuje rozvoji eGovernmentu a Evropská komise hraje v této oblasti klíčovou roli. Viceprezident pro administrativu má na starosti implementaci strategie EU pro eGovernment, kterou realizují Ředitelství otevřené společnosti a médií a Ředitelství informatiky prostřednictvím různých programů. Od roku 2010 se tato činnost řídí Deklarací ministrů členských států k eGovernmentu, která popisuje další kroky vedoucí k implementaci eGovernmentu. Tuto strategii implementuje 34 států, včetně několika členů EU, jako jsou Rakousko, Belgie, Velká Británie, Francie a Německo, a také Česká republika a další. Ačkoli existují rozdíly v národních programech, většina států EU dodržuje společné přístupy, což přináší určitou jednotu při realizaci eGovernmentu.

Mnoho států přijalo speciální legislativu, která upravuje činnost eGovernmentu obecně nebo jeho jednotlivé aspekty, jako jsou zákony o eGovernmentu, e-podpisu, správě e-dokumentů, e-registraci, e-commerce atd. Od roku 2005 kodexy eGovernmentu jednotlivých zemí upravují přístup k elektronickým veřejným službám, výměnu informací mezi orgány veřejné správy a občany, elektronické platby a pravidla elektronické identifikace.

Podobně i v dalších zemích existují odpovědné osoby a orgány na různých úrovních vlády, kteří se podílejí na implementaci eGovernmentu. V Německu například koordinuje činnost v této oblasti Federální ministerstvo vnitra, stavebnictví a vlastnictví, zatímco v České republice je odpovědným orgánem Ministerstvo vnitra. Tito úředníci a orgány mají za úkol připravovat strategie, plány a projekty pro zavádění eGovernmentu a koordinovat činnost v této oblasti s dalšími zainteresovanými subjekty.

⁵⁸ *Co je eGovernment?* 2015. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Zavádění eGovernmentu v České republice řídí Ministerstvo vnitra s náměstkem pro informační technologie a odbornou podporou Rada vlády pro informační společnost. V Dánsku je zodpovědné Ministerstvo vědy, technologie a inovací spolu s Vládním výborem pro spolupráci a Digitální radou. V Itálii se o problematiku eGovernmentu stará odbor elektronické správy ministerstva veřejné správy a výbor pro technologické inovace, v Litvě odbor informační politiky ministerstva vnitra a výbor pro rozvoj informační společnosti, v Rumunsku pak ministerstvo komunikací a informační společnosti.

Při zavádění eGovernmentu v různých zemích lze pozorovat rozdílné přístupy k řešení problémů. Některé země vytvářejí jednotné portály poskytující přístup k vládním orgánům a službám pro občany i firmy, například ve Španělsku. V Evropě jsou běžnou praxí specializované portály v oblastech jako jsou daně, zdravotnictví, sociální zabezpečení a veřejné zakázky. Například ve Švédsku jsou portály rozděleny podle sektorů. Ve Spojeném království se preferovaly dříve různé specializované portály, ale v současnosti se více prosazuje politika rozšiřování a konsolidace portálů.

V poslední době se rozšiřuje trend vytváření jednotné sítě portálů, která zahrnuje celostátní, regionální i městské portály. Některé země klade zvláštní důraz na portály pro vyšší úředníky státu, kam mohou občané předkládat své stížnosti a problémy z oblasti veřejné správy. Francouzský premiérův portál byl uznán OSN jako jeden z nejlepších v Evropě, díky tomu, že umožňuje občanům nejenom získat online konzultace, ale také oficiální odpovědi na jejich elektronické žádosti v stanovených lhůtách.

V Evropě je důležitým směrem rozvoje eGovernmentu ochrana osobních údajů a informační bezpečnost. Několik států využívá elektronické identifikační karty s biometrickými údaji, jako je Belgie, Estonsko, Itálie, Německo a Španělsko. V Německu a České republice jsou tyto karty povinné a obsahují mikročip s biometrickými údaji. Italské karty umožňují i elektronický podpis. V Portugalsku se kromě karet používá i elektronický pas s biometrickými údaji pro identifikaci občanů.

V oblasti eGovernmentu je důležitou oblastí zajištění efektivity zadávání veřejných zakázek pomocí elektronických formulářů. Elektronické platformy jsou vytvářeny pro včasné podávání oznámení o výběrových řízeních, přijímání žádostí o účast

a transparentnost zadávacích řízení. Tuto praxi využívají země jako Itálie, Dánsko, Belgie, Řecko, Nizozemsko, Velká Británie, Portugalsko, Švédsko a Litva.

Tento koncept autenticity zdroje informací se často nazývá principem "jedenkrát a dost" a je zaměřen na zlepšení efektivity a snížení administrativní zátěže pro občany a podniky. Kromě Belgie existují podobné systémy také v dalších evropských zemích, jako je Estonsko, Dánsko, Německo, Švédsko a další. Tyto systémy umožňují snadný a rychlý přístup k osobním údajům občanů a podniků, což usnadňuje procesy jako registrace nových firem, získávání potřebných licencí nebo vyřízení sociálních dávek. To vše díky efektivnějšímu sdílení informací mezi různými úřady veřejné správy.

3.7.2 Postavení České republiky v indexu DESI

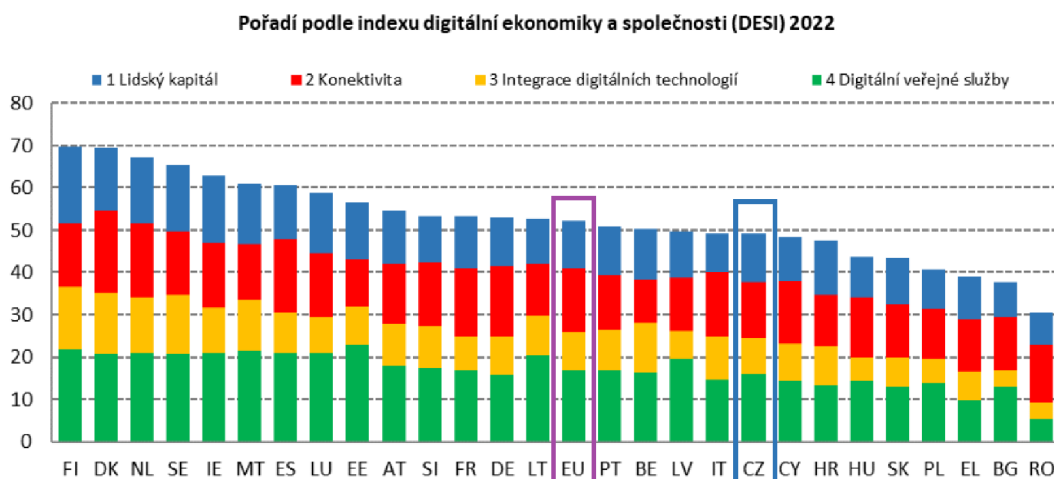
Na základě indexu DESI, který Evropská komise používá ke srovnávání úrovně eGovernmentu, bude představeno, jak je na tom Česká republika ve srovnání s jinými státy EU. Jedná se o index, který měří digitální výkon jednotlivých členských států EU a monitoruje jejich vývoj v digitální konkurenceschopnosti.

DESI se skládá z následujících ukazatelů:

- Konektivita (nasazení širokopásmové infrastruktury a její kvalita – přístup k rychlým a ultrarychlým širokopásmovým službám)
- Lidský kapitál (potřebné dovednosti k využití možností digitálních služeb)
- Využívání internetových služeb (online služby – spotřeba online obsahu, videohovory, nakupování, internet banking)
- Integrace digitálních technologií (digitalizace podniků a elektronického nakupování)
- Digitální veřejné služby (digitalizace veřejných služeb)

Obrázek 1 – Pořadí členských států EU podle DESI za rok 2022

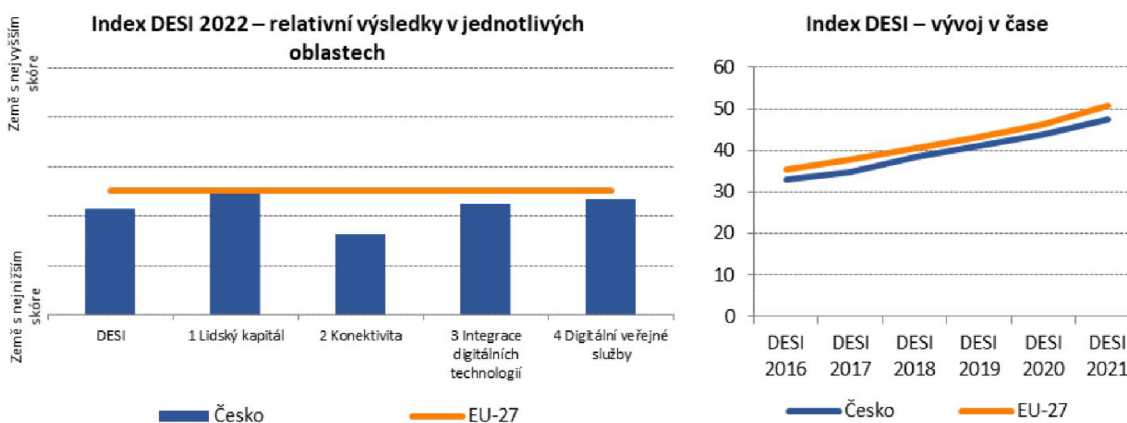
Index digitální ekonomiky a společnosti 2022	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
	19	49,1	52,3

Zdroj: Evropská komise, DESI – zpráva za rok 2022 o ČR

Na grafu je prezentován celkový přehled pořadí a výkonnosti všech států EU seřazených podle dosaženého skóre dle indexu DESI. Je představeno umístění, dosažené Českou republikou v posledních letech. V roce 2022 je ČR umístěna na 19. místě. Průměr EU je zvýrazněn fialovým rámečkem.

Obrázek 2 – Hodnocení DESI za rok 2022

Zdroj: Evropská komise, DESI – zpráva za rok 2022 o ČR

Tento graf prezentuje postavení ČR v jednotlivých ukazatelích DESI. Červenou čarou je zobrazen průměr EU. Toho Česká republika dosáhla pouze ve dvou případech

ukazatelů Konektivity a Integrace digitálních technologií, kde je ČR lehce pod průměrem EU. V celkovém vývoji DESI (sledované období od roku 2016 do roku 2021) je vidět, že se ČR pohybuje stále pod průměrem EU až na integraci digitálních technologií. Celkově lze pozorovat pozitivní trend vývoje jak pro Evropskou unii, tak i pro Českou republiku.

Obrázek 3 – Ukazatel Digitálních veřejných služeb za rok 2022

4 Digitální veřejné služby ⁹	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
DESI 2022	17	64,5	67,3

	Česko		EU	
	DESI 2020	DESI 2021	DESI 2022	DESI 2022
4a1 Uživatelé elektronické veřejné správy % uživatelů internetu	61 % 2019	64 % 2020	76 % 2021	65 % 2021
4a2 Předvyplněné formuláře Hodnocení na stupnici 0–100	–	–	41 2021	64 2021
4a3 Digitální veřejné služby pro občany Hodnocení na stupnici 0–100	–	–	75 2021	75 2021
4a4 Digitální veřejné služby pro podniky Hodnocení na stupnici 0–100	–	–	81 2021	82 2021
4a5 Otevřená data % z maximálního hodnocení	–	–	74 % 2021	81 % 2021

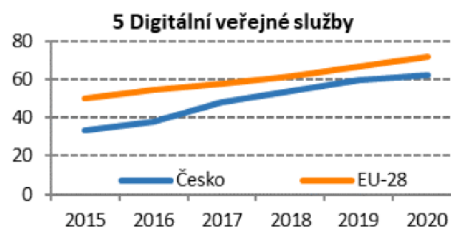
Zdroj: Evropská komise, DESI – zpráva za rok 2022 o ČR

Vzhledem k zaměření diplomové práce byl vybrán 4. ukazatel (Digitální veřejné služby) DESI, který prezentuje skóre veřejného sektoru. V roce 2022 je Česká republika umístěna na 17. místě a lze pozorovat, jak se blíží k průměru Evropské unie.

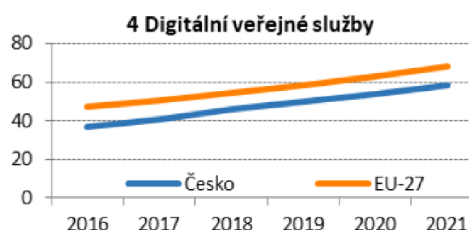
V roce 2021 si Česká republika pohoršila o čtyři procentní body oproti roku 2020, ale i přesto zaujímá 20. místo oproti 22. z roku 2020 v důsledku poklesu skóre pro EU v roce 2021.

Obrázek 4 – Ukazatel Digitálních veřejných služeb za leta 2018 – 2020 a 2021

5 Digitální veřejné služby	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
DESI 2020	22	62,4	72,0
DESI 2019	21	59,9	67,0
DESI 2018	21	54,1	61,8

4 Digitální veřejné služby	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
DESI 2021	20	58,6	68,1

Zdroj: Evropská komise, DESI – zpráva za leta 2018 – 2020 a 2021

Dále jsou na grafu zobrazeny dílčí ukazatele, ale u žádného z nich nedosahuje ČR průměru EU.

Z hodnocení DESI je vidět, že Česká republika má jisté nedostatky, které se musejí odstranit, aby mohlo být dosaženo průměrných hodnot Evropské unie.

3.8 Klíčové služby eGovernmentu v ČR

3.8.1 Národní bod pro identifikaci a autentizaci

Elektronická identifikace slouží k prokázání totožnosti uživatele služeb. Tento institut je definován zákonem 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, který stanoví, že pokud je v souladu se zákonem vyžadována identifikace, musí být umožněna platným systémem elektronické identifikace.⁵⁹

⁵⁹ Zákon č. 250/2017 Sb.: Zákon o elektronické identifikaci. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-250>

Používání těchto online služeb vyžaduje bezpečné a zaručené vzdálené ověření identity uživatele. „Národní bod“ (NIA) neboli Portál Národního bodu pro identifikaci a autentizaci je název nástroje, který slouží k bezpečnému ověření identity uživatelů při přístupu k online službám poskytovaným veřejnou správou České republiky.

Zákon 250/2017 Sb. definuje národní bod jako metodu potvrzení identity zákazníků online služeb nabízených veřejným sektorem. týkající se elektronické identifikace.⁶⁰ K přihlášení do NIA se vždy používá jeden z identifikačních prostředků jako jsou eObčanka, NIA ID, Mobilní klíč eGovernmentu, MojeID a další.

3.8.1 Datové schránky

Datové schránky slouží k odesílání a přijímání dokumentů v elektronické podobě při komunikaci se státními orgány. Tyto doklady mají stejnou platnost a hodnotu jako doklady v klasické, tedy fyzické podobě, a jsou určeny jak pro běžné občany, tak pro fyzické a právnické osoby. Právnické osoby a orgány veřejné moci mají pouze jednu datovou schránku pro celou organizaci; v důsledku toho adresátem nikdy není konkrétní osoba, ale vždy je jím daný subjekt. Datové schránky lze využít například k identifikaci a zbavení se tzv. mrtvých firem a nepřesných záznamů, které lze následně opravit. S využitím zákona 190/2009 Sb. datové schránky lze také využít k tomu, aby jednotlivci mohli soukromě komunikovat.

Datové schránky patří k nejbezpečnějším nástrojům komunikace, k jejich provozu je využíván protokol Hypertext Transfer Protocol Secure (HTTPS), který umožňuje šifrované spojení mezi ISDS a jeho uživatelem. ISDS je informačním systémem veřejné správy a pro tyto účely byl vytvořen zákon č.365/2000 Sb., který je určený pro informační systémy veřejné správy.⁶¹

⁶⁰ Zákon č. 250/2017 Sb.: Zákon o elektronické identifikaci. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-250>

⁶¹ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 9788087576366.

Výhody datových schránek:⁶²

- rychlejší komunikace s úřady
- je možné poskytnout přístup do datové schránky vybraným osobám
- přístupové údaje je možné využít rovněž k využití informačních systémů finanční a sociální správy
- dokumenty se v datové schránce po určitou dobu ukládají, jejich uložení je přehledné a v případě potřeby je lze použít jako důkazního prostředku
- uživatelé datové schránky nejsou omezováni pracovní dobou na úřadech
- výpisy z registrů a rejstříků jsou do datové schránky zasílány bez poplatků
- úspora za poštovné na rozdíl od odesílání papírových dokumentů
- elektronický podpis dokumentu je možné nahradit podpisem občana

Nevýhody datových schránek:⁶³

- pokud subjekt sídlí mimo území ČR, má omezenou možnost využívání datové schránky
- zpráva, která byla doručena do datové schránky, je po deseti dnech označena za doručenou, bez ohledu na to, zda ji uživatel četl
- výběr korespondence ze schránky je povinný, což ale lze zmírnit určitým nastavením notifikace

Cíle zavedení datových schránek:

- urychlení komunikace mezi občany a orgány veřejné moci
- zajištění efektivnější práce v souvislosti s elektronickými dokumenty
- přiblížení orgánů veřejné moci občanům prostřednictvím elektronických nástrojů
- efektivní výsledky komunikace mezi občany a orgány veřejné moci a také mezi orgány veřejné moci jednotlivě

⁶² *Výhody a nevýhody datové schránky*. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.eu/info-o-datovych-schrankach/informace/vyhody-a-nevyhody-datove-schranky>

⁶³ Ibid.

- úspora finančních prostředků při komunikaci s orgány veřejné moci i mezi jednotlivými občany ⁶⁴

Ministerstvo vnitra zřídilo datové schránky dne 7. ledna 2009 a jejich provoz byl zahájen 11. ledna 2009. K zavedení tohoto informačního systému přispěl zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Pro orgány veřejné moci, právnické osoby a konkrétní fyzické osoby jsou datové schránky zřizovány automaticky. Mohou být také vytvořeny na základě podání žádosti. Toto je možné provést prostřednictvím online portálu datových schránek nebo na místě Czech POINTu. V obou situacích je podání bezplatné. K potvrzení totožnosti žadatele, pokud je žádost podána online, slouží bankovní identita, eGovernment Mobile Key nebo elektronický občanský průkaz.

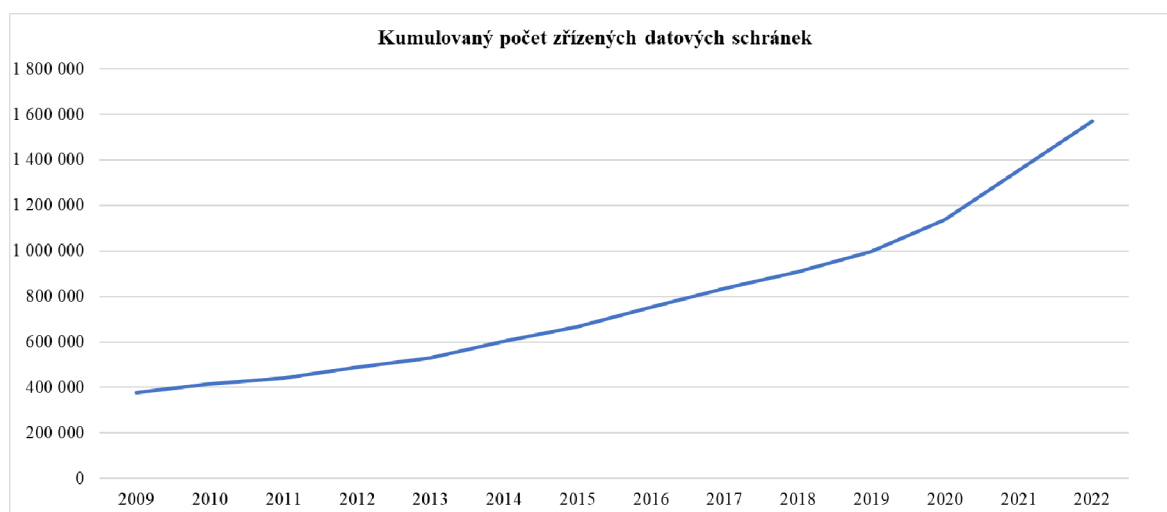
Orgány veřejné moci jsou povinny využívat komunikaci prostřednictvím datové schránky, pokud právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba má datovou schránku zřízenou zákonem nebo o její zřízení požádala. Datové schránky budou bez výjimky automaticky zřízeny nejpozději do 1. 1. 2023 všem právnickým a podnikajícím fyzickým osobám, čímž se počet datových schránek zvýší na několik miliónů. Počínaje dnem 1. 1. 2022 mají všichni uživatelé datových schránek povinnost přijímat v datových schránkách i soukromé datové zprávy, fyzické osoby si však příjem zpráv tohoto druhu mohou vypnout. Soukromá datová zpráva mezi fyzickými a právnickými osobami je taková, na níž nemá stát žádnou účast a je zpoplatněna částkou 10,- Kč za každou zprávu. Zprávy zasílané státu jsou pro tyto uživatele datových schránek zdarma. ⁶⁵

Ke dni 20. 2. 2022 bylo evidováno 1 471 181 datových schránek a jejich prostřednictvím došlo k odeslání 969 440 283 zpráv. Následující Graf 1 představuje vývoj počtu těchto schránek za období od ledna 2011 do ledna 2022.

⁶⁴ *Informační systém datových schránek*. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/zakladni-informace>

⁶⁵ *Ibid.*

Graf 1 – Kumulovaný počet zřízených datových schránek

Zdroj: Vlastní zpracování dle datové schránky, statistiky ⁶⁶

Co se týká fyzických osob, má do datové schránky přístup osoba, pro kterou byla zřízena. Co se týká právnických osob, má přístup statutární orgán dotyčné právnické osoby nebo členové tohoto statutárního orgánu. Pokud jde o datovou schránku orgánu veřejné moci, má tam přístup vedoucí tohoto orgánu. Přístup do datové schránky znamená přístup k dokumentům, které jsou tam uloženy. Na úřadech je výhodné a praktické pověřit přístupem do schránky jednu osobu, která bude administrátorem a ujme se správy datové schránky. Statutární orgán a vedoucí orgánu veřejné moci se v tomto případě nemusí zabývat záležitostmi souvisejícími s administrativou.⁶⁷

3.8.2 Czech POINT

Czech POINT je kontaktní místo veřejné správy, určené k různým podáním vůči veřejné správě. Zde si mohou občané zažádat o různé typy výpisů například z veřejných i neveřejných rejstříků a registrů o své osobě, majetku a právech.⁶⁸

Kontaktní místa Czech POINT byla zavedena v roce 2008. Jejich počet se postupně navyšoval, ke dni 25. 2. 2022 jich bylo v provozu celkem 7 335. V následujícím grafu je znázorněno jejich rozmístění (Graf 2). Nejvíce těchto kontaktních míst, tedy celých 80 %, je

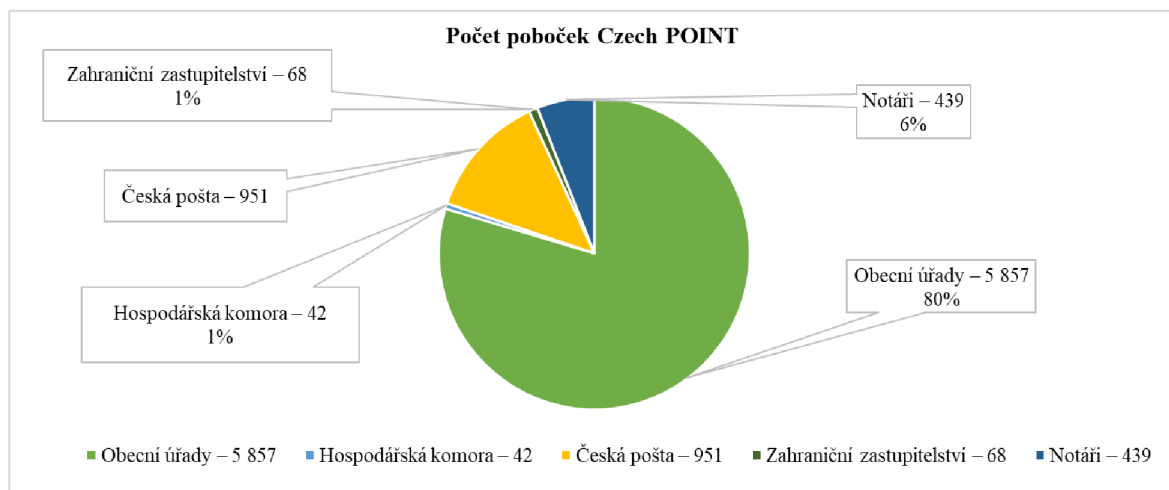
⁶⁶ Kumulovaný počet zřízených datových schránek. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/datove-schranky-budou-zrizeny-i-vetsine-zamestnany-m-mzdovym-ucetnim/>

⁶⁷ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 9788087576366.

⁶⁸ Co je Czech POINT?. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/co-je-czech-point/>

k dispozici na obecních úřadech. Také jsou na pobočkách České pošty, kde se jich nachází 13 %, a notáři obsluhují dalších 6 % poboček. Několik poboček Czech POINTů je na zahraničním zastupitelství a také v Hospodářské komoře.⁶⁹

Graf 2 – Rozmístění poboček Czech POINTů

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistiky Czech POINT⁷⁰

Existence poboček Czech POINTu šetří čas, protože vyřízení mnoha záležitostí je díky tomu jednodušší. Na těchto místech jsou k dispozici následující služby:

- Identifikace osoby. Po ověření je možné vystavit veřejnou listinu o identifikaci
- Základní registry. Je možné zde vystavit výpisy ze všech registrů, například z registru obyvatel či z registru osob, a také je možné požádat o změnu údajů v těchto registrech a o vydání údajů třetí osobě
- Výpisy z informačních systémů veřejné správy. Jedná se například o výpis z rejstříku trestů, výpis z insolvenčního rejstříku, z katastru nemovitostí, z různých veřejných rejstříků, výpis bodového hodnocení řidičů atd.
- Konverze dokumentů. Převod listinných dokumentů do elektronické podoby a rovněž naopak – převod elektronických dokumentů do listinné podoby
- Vyřízení náležitostí pro potřeby státní správy. Jedná se například o ohlášení živnosti do registru podnikání

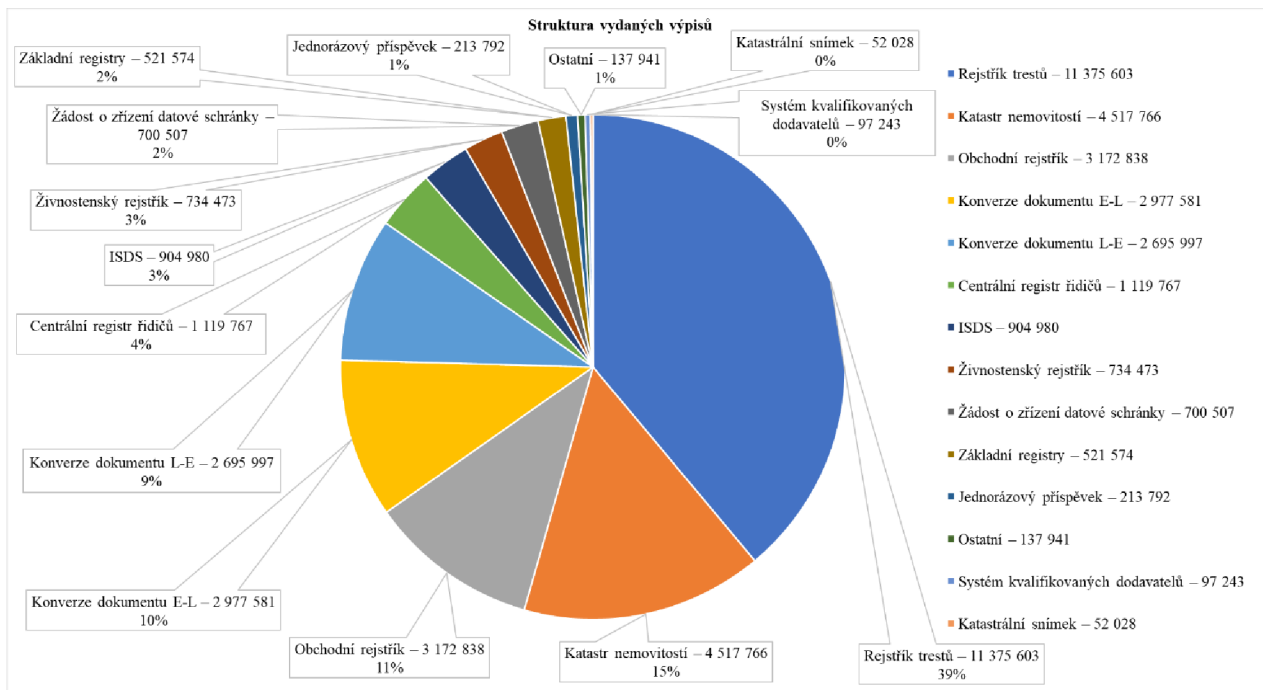
⁶⁹ Statistika Czech POINT. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

⁷⁰ Ibid.

- Datové schránky. Na tomto místě je možné zřídit datovou schránku, vyřídit úkony s ní související, tedy například požádat o zneplatnění přístupových údajů a o následné vydání nových, přidat osobu pověřenou k přístupu do datové schránky nebo zrušení tohoto přístupu pro osobu stávající

Ke dni 25. 2. 2022 proběhlo ve všech pobočkách Czech POINTu 27 460 254 výstupů. Následující Graf 3 představuje jednotlivé druhy výpisů. Ve 40 % se jednalo o výpisy z rejstříku trestů, následují výpisy z katastru nemovitostí, výpisy z obchodního rejstříku a konverze dokumentů. Další výpisy byly provedeny v minimálním počtu, nejméně ze všech bylo žádostí o katastrální snímky.⁷¹

Graf 3 – Struktura vydaných výpisů

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistiky Czech POINT⁷²

Kromě kontaktního místa na pobočce Czech POINT je možné využít jeho elektronickou podobu Czech POINT@home. Podmínkou však je využívání datové schránky, jejímž prostřednictvím je požadovaný výpis vydán. Všechny potřebné formuláře

⁷¹ Statistika Czech POINT. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

⁷² Ibid.

se nacházejí na webu Czech POINT@home a tímto způsobem lze vyřídit vše, co je možné vyřídit na pobočkách Czech POINTu.⁷³

Aplikaci Czech POINT@home poskytují orgány veřejné moci automaticky a mají zpřístupněné níže uvedené:

- agendy matriky, ohlašovny a soudy
- základní registry
- žádosti o výpis z rejstříku trestů
- konverzi dokumentů

3.8.3 Portál veřejné správy a Portál občana

Přes portál veřejné správy mají přístup nejen občané, ale také státní a samosprávné orgány, stejně jako státní a soukromé organizace. Portál poskytuje všechny základní informace o službách, které veřejná správa nabízí, a odkazy na státní instituce. Na portálu jsou k dispozici potřebné formuláře, jako například žádost o výpisy z různých registrů. Proces je takový, že žadatelé nejprve vyplní formulář, kterým požádají o potřebný výpis. Následně vyplní přístupové údaje a odešlou formulář. Tím, že vyplní přístupové údaje, ověří svoji totožnost.^{74 75}

Portál občana, který je součástí Portálu veřejné správy, představuje elektronické služby, které poskytuje stát. Aby se občan mohl přihlásit do soukromého účtu, využije některý z identifikačních prostředků Identity občana, popřípadě přihlašovací údaje své datové schránky. Na Portále občana má každý přihlášený občan vlastní účet, k němuž má přístup pouze on. Prostřednictvím Portálu občana se lze snadno dostat k portálům úřadů, například do portálu Úřadu práce, do portálů jednotlivých obcí nebo do portálu ČSSZ, a tak je možné komunikovat s veřejnou správou rychle a bezpečně, bez ztráty času čekáním na úřadech. Portál občana mohou občané využít ke zřízení datové schránky, a pokud schránku vlastní, lze navázat spojení s účtem na tomto portálu a využívat poskytované možnosti. Komunikace je zcela bezpečná, přenášená data jsou uložena v informačním systému veřejné

⁷³ CzechPOINT@home. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/verejnost/czechpointhome/>

⁷⁴ Portál občana. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/rozcestniky/portal-obcana-RZC-108>

⁷⁵ LUKÁŠ, Martin. *Jak samosprávy využijí přístup Enterprise architektury 1, 2 a 3*. Časopis Moderní obec, vydání 07/2021 (str. 26-27), 09/2021 (str. 40-41), 11/2021 (str. 48-49), ISSN: 1211-0507

správy. Je zde mnoho možností, jak si usnadnit život, například lze nastavit upomínku na konec platnosti občanského nebo řidičského průkazu.⁷⁶

⁷⁶ *Portál občana*. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/rozcestniky/portal-obcana-RZC-108>

4 Vlastní práce

4.1 PESTLE analýza prostředí eGovernmentu

Pro provedení PESTLE analýzy prostředí eGovernmentu v České republice je třeba nejprve zhodnotit relevantní faktory, které mohou ovlivnit jeho fungování a vývoj. Tyto faktory se dělí na politické, ekonomické, sociální, technologické, legislativní a ekologické. Analýza těchto faktorů může pomoci pochopit současnou situaci v oblasti eGovernmentu v České republice a identifikovat příležitosti a výzvy, které mohou ovlivnit jeho budoucí rozvoj. V následujících řádcích se budeme podrobněji zabývat každým z těchto faktorů a jeho vlivem na eGovernment v České republice.

4.1.1 Politické

Je zřejmé, že v dnešní době je nutný vysoký stupeň digitalizace. To potvrzuje také velký zájem o toto téma v celé Evropské unii, který se projevuje v několika posledních letech. Úroveň digitalizace se od roku 2014 měří, a to prostřednictvím indexu DESI, který je indexem digitální ekonomiky a společnosti. Informace o úrovni digitalizace například v různých odvětvích ekonomiky členských států jsou zveřejňovány každým rokem. Mezi informacemi o úrovni digitalizace jsou také ty, které vypovídají o tom, do jaké míry a za jakým účelem využívají občané internet. Česká republika byla v roce 2018 na 18. místě a o dva roky později si o jedno místo polepšila.⁷⁷

Zvýšení úrovně digitalizace není úkolem pouze pro Českou republiku, v tomto směru je třeba zapracovat na celém světě. O zájmu jednotlivých zemí hovoří také částky v jejich rozpočtech, které jsou na digitalizaci vyčleněny.

Na digitalizaci je tedy každý rok určen velký objem financí, a dal by se tedy předpokládat výrazný pokrok díky vynaloženým financím. Avšak je třeba zvážit, zda byly vynaložené prostředky využity efektivně a jestli tomu odpovídá úroveň digitalizace. Ke kontrole veřejných financí je určen zákon č. 320/2001 Sb., týkající se finanční kontroly ve veřejné správě. Hlavním cílem finanční kontroly je prověřování a dodržování právních předpisů a opatření, které přijaly orgány veřejné správy v souvislosti s hospodařením

⁷⁷ *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/node/9773>

s veřejnými prostředky, se zajištěním úkolů stanovených těmito orgány. Rovněž se jedná o zajištění ochrany veřejných prostředků proti různým rizikům a také proti nehospodárnému a bezúčelnému nakládání s těmito prostředky, což stanovuje § 4 tohoto zákona.

4.1.2 Ekonomické

Ze všeho nejdříve bylo nezbytné vytvoření funkčního systému, který umožní digitalizaci požadovaných úkonů. Tímto systémem jsou informační a komunikační technologie, které jsou využívány ke komunikaci s veřejnou správou i ke komunikaci osobní. Státní rozpočet obsahuje finanční prostředky, které jsou průběžně využívány na zdokonalování a zlepšování těchto technologií. Výše těchto prostředků stále narůstá, podrobné informace však bohužel nejsou aktuální, nejnověji jsou k dispozici údaje, které byly zveřejněny ve Výroční zprávě NKÚ za rok 2020 a v Souhrnné zprávě o digitalizaci veřejné správy v ČR za rok 2019.

Mezi lety 2012–2015 činila částka vydaná na ICT 38,7 mld. Kč. V roce 2016 bylo vydáno 10,9 mld. Kč a v roce 2017 to bylo 12,8 mld. Kč. V následujícím roce přišel mírný pokles na 12,6 mld. Kč, ale od roku 2019, kdy se jednalo o sumu 13,9 mld. Kč, docházelo nadále k postupnému nárůstu. V roce 2020 už to bylo téměř 16,7 mld. Kč a v roce 2021 dosáhlo výši 27,5 mld. Kč. Tyto objemy finančních prostředků byly vyčleněny na rozvoj různých oblastí digitalizace (index DESI). V oblasti internetových služeb, interakce digitálních technologií a v oblasti lidského kapitálu, byl zaznamenán pozitivní vývoj. Avšak v oblasti veřejné správy ke zlepšení nedošlo a naopak v této oblasti došlo v České republice ke zhoršení. Na digitalizaci veřejné správy bylo z fondů EU vydáno 17,9 mld. Kč, šlo o projekty v letech 2007–2013 a následně v letech 2014–2020. Poměrně velká částka byla vložena do projektů, které schválil odbor Hlavního architekta, podléhající Ministerstvu vnitra (dále jen MV). Jeho úkolem je koordinace a rozvoj eGovernmentu ve veřejném sektoru. V letech 2016–2020 to bylo celkem 96,2 mld. Kč, které byly schválené v souvislosti s projekty týkajícími se dalšího rozvoje ICT v oblasti eGovernmentu.^{78 79}

Vyvstává zde opět otázka, zda výše vynaložených finančních prostředků je odpovídající vzhledem k tomu, co za ně bylo vytvořeno. Prostředky byly použity

⁷⁸ *Výroční zpráva 2020 - interaktivní datová příloha*. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11749>

⁷⁹ *The Digital Economy and Society Index — Countries' performance in digitisation*. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

k digitalizaci úkonů a jde o to, zda s nimi bylo naloženo účelně a hospodárně. Co se týká ICT, v roce 2020 bylo vynaloženo 12,6 mld. Kč, ovšem elektronické služby vytvořené pro komunikaci občanů s úřady využilo pouze 26 % fyzických osob.^{80 81}

4.1.3 Sociální

Lidé se zajímají o digitalizaci až tehdy, když mohou využít služeb bez nutnosti osobní návštěvy úřadu, což šetří čas. To se dá například realizovat předvyplněním potřebných dokladů a následnou návštěvou úřadu, která se tak zkrátí.⁸² Rezervace termínu návštěvy online také zvyšuje efektivitu úřadů, snižuje fronty a usnadňuje celý proces pro uživatele. Tyto kroky jsou součástí externí činnosti veřejné správy zaměřené na podporu využívání digitalizovaných služeb.^{83 84 85}

Projekt Úřad 21. století Ministerstva vnitra ČR se zaměřuje na modernizaci úřadů veřejné správy a digitalizaci, ale také na udržení lidského faktoru. Cílem je být transparentní, moderní a vstřícný vůči občanům a sdílet data mezi úřady pomocí Portálu občana. Princip once-only umožní vyřídit více záležitostí na jednom úřadě pouze jednou. Projekt navazuje na Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020 a byl spuštěn v roce 2020.^{86 87}

Digitalizace veřejné správy s sebou nese i negativní aspekty, na které upozornil Matula. Proces digitalizace často nebere v úvahu potřeby sociálně slabých rodin a občanů v důchodovém věku, kteří nemají přístup k internetu nebo s ním neumí zacházet. Proto je

⁸⁰ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR*. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy.pdf>

⁸¹ *Katalog služeb VS*. Dostupné z: <https://pma3.gov.cz/katalogsluzeb>

⁸² VEBER, Jaromír. *Digitalizace ekonomiky a společnosti: výhody, rizika, příležitosti*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 9788072615544.

⁸³ MATULA, Miloš, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Proměny funkce veřejné správy: komentář*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 9788026106869.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ *The Digital Economy and Society Index — Countries' performance in digitisation*. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

⁸⁶ *Katalog služeb VS*. Dostupné z: <https://pma3.gov.cz/katalogsluzeb>

⁸⁷ VEBER, Jaromír. *Digitalizace ekonomiky a společnosti: výhody, rizika, příležitosti*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 9788072615544.

důležité zajištění kontaktních míst veřejné správy, která by mohla být využívána těmito občany i v budoucnu.^{88 89}

4.1.4 Technologické

Mezi státy EU Česká republika v oblasti digitalizace z dlouhodobého hlediska zaostává. V roce 2022 Česká republika v žebříčku hodnocení digitalizace veřejné správy a služeb v EU z celkového počtu 28 míst dosáhla 19. místa. Co se týká využívání digitálních služeb státní správy, bylo to místo předposlední. Je nezbytné, aby se situace zlepšila, protože to prospěje jak fyzickým a právnickým osobám, tak i zaměstnancům státních úřadů, úřadům samotným, a tedy i státu. Není nutné, aby proběhla úplná digitalizace, pokud budou vhodnou formou převedeny do digitální podoby alespoň části úkonů, vyřizování záležitostí na úřadech bude mnohem jednodušší než dosud.⁹⁰

Doporučení Rady Evropské unie, hovoří jasně. Není mnoho cílů, které byly splněny. Jedním z těch splněných, ovšem nikoliv bez nedostatků, je pokrytí prostřednictvím širokopásmového internetu. Oním nedostatkem je fakt, že v České republice je širokopásmové připojení příliš finančně náročné, což znamená, že některé regiony nebo sociální skupiny ho s velkou pravděpodobností nebudou moci využívat, pokud se situace nezmění. Poptávka po vysokorychlostním internetu je dosti nízká, což následně způsobuje nedostatečné pokrytí. Nízká poptávka může mít souvislost s již zmíněnou vysokou cenou a také s nízkou informovaností občanů ohledně informačních technologií. Rada Evropské unie kladně zhodnotila iniciativu orgánů státní správy související s digitálními technologiemi, ale je zde překážka v podobě nedostatečného vzdělání zaměstnanců, co se týká těchto technologií.⁹¹ Pro zlepšení situace bylo navrženo strategické plánování a zvýšení úrovně poskytování digitálních nástrojů a investice do digitální infrastruktury.

⁸⁸ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR*. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy.pdf>

⁸⁹ ODBOR STRATEGICKÉHO ROZVOJE A KOORDINACE VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Úřad 21. století: Vize a současné trendy*. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020. ISBN 9788076160651.

⁹⁰ BOKŠA, Michal, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Digitální Česko v digitální Evropě: komentář*. Mladá Boleslav: Škoda Auto Vysoká škola, 2019. Beckovy komentáře. ISBN 9788087042755.

⁹¹ HENDRYCH, Lukáš. *Česko může doplatit na pomalou digitalizaci veřejné správy, varuje Komise*. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/cesko-muze-doplatit-na-pomalou-digitalizaci-verejne-spravy-varuje-komise/>

S digitalizací úzce souvisí závislost na internetovém připojení, která se neustále zvyšuje. To může značně narušit proces digitalizace, protože dlouhodobější výpadek internetového spojení by mohl negativně ovlivnit chod celé společnosti. Dalším potenciálním nebezpečím je případné narušení kybernetické bezpečnosti systému veřejné správy. Kdyby k němu došlo, mohlo by dojít k úniku dat všech zúčastněných stran a k jejich následnému zneužití třetí stranou. Tou bývají organizované skupiny, operující po celém světě, které se touto činností zabývají. Protože v tomto případě by mohlo dojít k úniku dat veřejné správy, můžeme mluvit o ohrožení bezpečnosti státu. Aby pořízování ICT produktů bylo bezpečné a zároveň účinné a prospěšné, je nezbytné dodržovat postup, který doporučují odborníci. Kromě toho je nezbytná kybernetická bezpečnost i pro firmy, které ICT služby veřejné správě dodávají. Zaměstnanci veřejné správy by měli být seznámeni s hrozbami narušení kybernetické bezpečnosti, ke kterému může dojít při jejich práci. Analýzy vypracované pro tuto oblast prokázaly, že 95 % narušení kybernetické bezpečnosti bylo způsobeno zaváháním člověka. Proto je i pro proces digitalizace lidský faktor důležitý. Bezpečnost a ochrana osobních údajů jsou kritické pro úspěšný e-government. Je důležité zajistit, aby byly zavedeny přiměřené bezpečnostní opatření a aby byla dodržována práva občanů na ochranu osobních údajů.⁹²

4.1.5 Legislativní

Pro úspěšné zavedení digitalizace v České republice byla nutná nová právní úprava, která sjednotila oblasti a zaručila právo občanů na využívání digitálních služeb, stejně jako povinnost státních orgánů tyto služby poskytovat. Tuto právní úpravu zajišťuje zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, který se týká práva fyzických i právnických osob na poskytování a provádění digitálních úkonů a povinnosti orgánů veřejné moci umožňovat a přijímat tyto úkony. Tento zákon měl pomoci odstranit překážky bránící digitalizaci v některých oblastech státní správy a podpořit využívání digitálních systémů. Tento zákon se tedy týká především kontroly finančních toků ve veřejné správě a jejich efektivity. Je tedy důležité, aby byly finanční prostředky vynakládány efektivně a přiměřeně k dosažení stanovených cílů. V případě digitalizace je tedy důležité zajistit, aby byly finanční prostředky vynakládány tak, aby byly dosaženy stanovené cíle, tedy zvýšení efektivity

⁹² BOKŠA, Michal, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Digitální Česko v digitální Evropě: komentář*. Mladá Boleslav: Škoda Auto Vysoká škola, 2019. Beckovy komentáře. ISBN 9788087042755.

a kvality veřejné správy prostřednictvím digitálních technologií. V rámci finanční kontroly je důležité provádět pravidelné hodnocení efektivity vynaložených finančních prostředků a případně provést úpravy využití těchto prostředků v závislosti na výsledcích takového hodnocení.

Kromě finančních prostředků je pro posunutí České republiky na vyšší stupně digitalizace důležitá také vhodná právní úprava. Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, se stal významným krokem k tomuto cíli. Tento zákon, známý jako digitální ústava, byl ohodnocen jako zákon roku 2019 společností Deloitte.⁹³

Zákon o právu na digitální služby se nezabývá pouze právem na digitální služby právnických a fyzických osob. V § 14, odst. 1 se uvádí, že nepodnikající fyzické osoby nelze nutit k využívání těchto služeb, aby se jim nevznikla nepřiměřená zátěž. Podobně jsou na tom i územní samosprávné celky, které mají právo, ale ne povinnost, poskytovat digitální služby v případě, že jsou v jejich samostatné působnosti. V menších obcích by povinné poskytování těchto služeb mohlo vést ke komplikacím, protože většina obyvatel preferuje osobní vyřízení úředních záležitostí.⁹⁴

Zákon o právu na digitální služby mění a ruší některé paragrafy jiných právních předpisů, jako například § 9 zákona o správních poplatcích, který umožňuje slevu poplatku při elektronickém podání. Souvisí s ním také zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a zákony týkající se elektronické identifikace a bankovní identity.⁹⁵

4.1.6 Ekologické

Evropská unie a její Evropská zelená dohoda (European Green Deal) propojují úsilí v oblasti digitální a environmentální politiky. Mimo jiné zdůrazňuje, že Evropská komise prozkoumá opatření, která zajistí, že digitální technologie, jako je umělá inteligence, 5G, cloud, edge computing a IoT, umožní urychlit a maximalizovat dopad politiky, bojovat proti nežádoucím změnám klimatu a chránit životní prostředí. Oznamuje také přijetí evropské

⁹³ *Zákonem roku je právo na digitální služby*. Dostupné z:

<https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/zakonem-roku-je-pravo-na-digitalni-sluzby.html>

⁹⁴ ZAJÍČEK, Zdeněk. *Zákon o právu na digitální služby: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy komentáře. ISBN 9788074008221.

⁹⁵ JUDR. MGR. BC. TROJAN, Tomáš. *Bankovní identita*. Dostupné z:

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/bankovni-identita>

průmyslové strategie, která se bude konkrétně zabývat výzvami udržitelnosti a digitální transformace.

Digitální technologie nejsou nutně dobré nebo špatné, mají přímý i nepřímý dopad na životní prostředí. Dobrou zprávou je, že digitální technologie, jako je umělá inteligence, velká data, internet věcí a blockchain, revolučně mění přístup k ochraně biologické rozmanitosti, rozvoji čisté energie a zvládnání katastrof.

Možnosti digitálních technologií jsou zkoumány v kontextu, jak umělá inteligence, 3D tisk a další nové technologie mohou usnadnit přechod od současného lineárního ekonomického modelu k zodpovědnějšímu. Rozšířená realita může například pomoci opravit, spíše než nahradit poškozené zboží, zatímco AI může urychlit vývoj nových produktů, které neobsahují nebezpečné chemikálie a materiály, a optimalizovat infrastrukturu pro zajištění produktových cyklů. Jinými slovy, digitální technologie mohou pomoci stimulovat ekonomiku a zvýšit účinnost zdrojů a zároveň snížit množství odpadu.

4.2 SWOT analýza eGovernmentu

Vzhledem k tomu, že eGovernment hraje stále významnější roli v moderní společnosti, je důležité provést jeho SWOT analýzu. Tato analýza poskytuje rámec pro identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb spojených s eGovernmentem v České republice. Díky této analýze lze získat důležité poznatky, které poslouží k vytvoření a implementaci úspěšných strategií pro rozvoj eGovernmentu v zemi.

Následně bude provedena SWOT analýza digitalizace eGovernmentu vycházející z analýzy PESTLE (Tabulka 1).

Tabulka 1 – SWOT analýza

STRENGTHS (SILNÉ STRÁNKY) <ul style="list-style-type: none">• Legislativní rámec• Nástroje digitalizace eGovernmentu• Činnost neziskových organizací v digitalizaci a transparentnost eGovernmentu	WEAKNESSES (SLABÉ STRÁNKY) <ul style="list-style-type: none">• Nedostatečná informovanost občanů o projektech eGovernmentu• Nekoncepčnost rozvoje eGovernmentu• Není zajištěna přímá pravomoc a politická odpovědnost• Občané nevyužívají služeb eGovernmentu
OPPORTUNITIES (PŘÍLEŽITOSTI) <ul style="list-style-type: none">• Konvergence komunikačních sítí a vytváření komunikačních sítí nové generace<ul style="list-style-type: none">• Zpracování velkých objemů dat<ul style="list-style-type: none">• Umělá inteligence• Důvěryhodné technologie elektronické identifikace a autentizace<ul style="list-style-type: none">• IoT a průmyslový internet• Radiotechnika a základna elektronických součástek<ul style="list-style-type: none">• Informační bezpečnost	THREATS (HROZBY) <ul style="list-style-type: none">• Organizační nepružnost<ul style="list-style-type: none">• Digitální rozdělení• Finanční inhibitory• Nedůvěryhodné zabezpečení<ul style="list-style-type: none">• Špatná koordinace• Zvolení nevhodného technického řešení<ul style="list-style-type: none">• Selhání vedoucích pracovníků

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1 Strengths (silné stránky)

Legislativní úprava práv na digitální služby, tedy legislativní rámec, může být považován za silnou stránku. Ke dni 1. února 2020 vstoupil v platnost zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, který je naplněním základních principů digitalizace veřejné správy. Díky tomuto zákonu je veřejná správa více klientsky

orientována a je více zaměřena na občana. Zákon poskytl právo fyzickým a právnickým osobám na poskytnutí digitálních služeb ze strany orgánů veřejné moci a stal se klíčovým posunem. Uživatelům služby je poskytnuto právo na digitální úkon, který je směřován vůči veřejnému orgánu a je uveden v elektronické podobě v Katalogu služeb. V rámci agendy a služeb uvedených v Katalogu služeb je orgánem veřejné moci poskytnuta služba uživateli.

Zároveň je v zákoně vymezeno právo na informace v souvislosti s poskytováním digitálních služeb, což zahrnuje přístup k informacím vedeným o uživateli v základních registrech a agendových informačních systémech. Vykonavatelům veřejné moci je uložena povinnost umožnit uživateli přístup k těmto datům. Dále je uživatelům orgánem veřejné moci poskytnuta možnost být informován o končící platnosti svých osobních dokladů, jako je například občanský průkaz, řidičský průkaz atd. Digitální služby poskytované orgány veřejné moci by měly být dány k dispozici uživateli v otevřeném a strojově čitelném formátu.

Silné stránky digitálního eGovernmentu v České republice zahrnují podmínky a nástroje pro digitalizaci, což se odráží vysokou mírou využívání digitálních nástrojů, například v elektronickém bankovníctví a online nákupu. Tyto nástroje mohou být využity také ve veřejné správě, jako například implementace bankovní identity pro přístup k bankovním službám a službám státu, například pro přihlášení do Portálu občana. Ochota spolupracovat se soukromým sektorem a spojení těchto oblastí je hodnoceno velmi pozitivně a může být označeno za silnou stránku digitálního eGovernmentu v České republice.

Neziskové organizace jsou silnou stránkou digitální transformace a transparentnosti eGovernmentu v České republice. V rámci strategického dokumentu Digitální ekonomika a společnost je zajišťována digitální transformace komerčního, neziskového a veřejného sektoru ve všech oblastech společenského života s cílem modernizace ekonomiky, rozvoje podnikání a konkurenceschopnosti. Spolupráce mezi orgány veřejné správy a neziskovými organizacemi je důležitá pro naplnění cílů Informační koncepce České republiky, zejména cílů č. 4, který se zabývá oblastí otevřenosti a transparentnosti veřejné správy a je tedy zaměřen na zajištění personálních, znalostních a organizačních předpokladů pro úspěšné naplnění všech cílů Informační koncepce ČR a celkové digitální transformace úřadů, a to jak centrálních, tak i lokálních. Orgány veřejné správy mají sdílet informace a data, a spolupracovat s neziskovými organizacemi při návrhu služeb. Česká republika usiluje o co největší zapojení českých firem, občanů, aktérů na komunální úrovni a akademického

a neziskového sektoru do konzultačního procesu ohledně témat a možných návrhů pro oblast jednotného digitálního trhu v rámci digitální agendy EU.

V České republice existuje zájem o digitální transformaci a transparentnost veřejné správy, a proto by měla být vytvořena platforma, která propojí zástupce různých aktérů aktivně zapojených do procesu digitální transformace. Mezi nevládní organizace, které se zabývají tímto tématem, patří Transparency International, která se zaměřuje na boj proti korupci a podporu otevřeného vládnutí a občanské společnosti. V období 2020–2021 se stala jedním z hlavních témat otevřená data. Pokud bude princip transparentního sdílení informací správně implementován při zapojení občanské společnosti, může to vést k efektivnější a lepší veřejné správě.

4.2.2 Weaknesses (slabé stránky)

Za jeden z klíčových faktorů lze považovat nedostatečnou informovanost občanů o projektech eGovernmentu. Již v minulosti bylo v oblasti eGovernmentu zpracováno mnoho strategických dokumentů, které obsahují jak cíle realistické, tak velmi ambiciózní a těžko splnitelné. V některých strategiích, které navazují na již vypracované dokumenty, je poukázáno na neplnění předchozích strategií. Většinou jsou cíle strategických dokumentů kladně přijaty odbornou veřejností. V implementačních plánech těchto strategických dokumentů jsou však nastaveny nerealistické blíže specifikované cíle a zejména lhůty, což ve výsledku vede k neplnění cílů a lhůt. Takto zpracovávané strategie jsou někdy přijímány pouze s primárním cílem uspokojit požadavky EU nebo pomoci takto zpracovaných strategií čerpat finanční prostředky z fondů EU. V některých strategických dokumentech jsou stanoveny termíny vypracování návazných plánů, které však nejsou ve stanovených termínech zpracovány, a dochází tak k neustálému odkládání započatých projektů. Strategické dokumenty v některých případech obsahují nepřesné odhady finančních prostředků nutných k jejich dokončení.

Také lze hovořit o nezjištění přímé pravomoci a politické odpovědnosti. V minulosti při zavádění služeb eGovernmentu přetrvával silný resortismus, který často vedl k nekoncepčním a distribuovaným řešením. V současné době byla Rada vlády pro informační společnost jmenována centrálním, koordinačním a řídicím orgánem programu Digitální Česko. Je však na uvážení, zda RVIS, i když v ní jsou zastoupeni náměstci dotčených ministerstev, jako poradní orgán Vlády ČR má dostatečné kompetence

a pravomoci k prosazování takto rozsáhlých kroků. Jedním z identifikovaných problémů je, že neexistuje skutečná politická odpovědnost za naplňování strategických cílů. Tyto nedostatky v budování eGovernmentu jsou uvedeny jak ve strategických dokumentech datovaných do roku 2004, tak stejně i v roce 2014.

4.2.3 Threats (hrozby)

Za primární hrozbu digitalizace může být považována její organizační nepružnost. Široká realizace přínosů eGovernmentu může být omezena nebo blokována nepružností v reakci na potřebu provést nezbytné změny ve správních postupech, procesech a organizačních strukturách, aby mohly být lépe schopny efektivně využívat možností elektronizace a sdílení informací.

Kybernetická kriminalita je v dnešní době velkou hrozbou pro veřejnou správu, protože úřady mají často k dispozici velké množství citlivých informací, jako jsou osobní údaje občanů, finanční informace, údaje o bezpečnosti a obraně a další. Tyto informace jsou potenciálními cíli útoků kybernetických zločinců, kteří mohou způsobit ztrátu důvěryhodnosti a důvěry v instituce veřejné správy, finanční ztráty a dokonce ohrozit bezpečnost státu.

Mezi konkrétní příklady kybernetické kriminality v oblasti veřejné správy patří například phishingové útoky na zaměstnance úřadů, útoky na webové stránky a systémy elektronického hlasování, úniky citlivých dat a ransomware útoky. Tyto útoky mohou mít vážné následky a je důležité, aby veřejná správa měla dostatečné bezpečnostní opatření a plán kontinuity provozu pro případné výpadky systémů.

Aby veřejná správa mohla účinně bojovat proti kybernetické kriminalitě, je nutné mít specializované týmy pro kybernetickou bezpečnost a provádět pravidelné školení zaměstnanců. Důležité je také pravidelně aktualizovat a testovat bezpečnostní opatření, včetně zálohování dat, správy hesel, firewallů a antivirových programů. Kromě toho může být užitečné spolupracovat s dalšími státními orgány a s bezpečnostními specialisty v soukromém sektoru, aby byla zajištěna včasná detekce a odpověď na kybernetické útoky.

Dále stojí za zmínku digitální rozdělení – nerovnosti v dovednostech, přístup k vhodným systémům, znalost a motivační podpora mohou omezit a rozdělit využívání eGovernmentu.

Jako další bod ohrožení lze zmínit nedůvěryhodné zabezpečení služeb z pohledu občana. Zvýšené obavy z nedostatečných bezpečnostních opatření mohou ohrozit důvěru v aplikace eGovernmentu, která by mohla představovat rizika, jako je například neoprávněný přístup k citlivým osobním informacím nebo zranitelnost vůči online podvodům či krádežím identity.

Mezi hrozby lze též zahrnout špatnou koordinaci. Nedostatečná koordinace a harmonizace mohou brzdit zavádění vhodných sítí a služeb elektronické veřejné správy, které budou překračovat správní, administrativní a geografické hranice.

Nelze opomenout možnost volby nevyhovujícího technického řešení. Implementaci toho, co by se jinak zdálo být cennými přínosy elektronizace veřejné správy, mohou vážně brzdit praktické nedostatky, jako je nekompatibilita mezi ICT systémy nebo náročná uživatelská rozhraní pro služby eGovernmentu.

Je třeba zmínit i poslední nebezpečí neboli selhání vedoucích pracovníků. Pomalý a nerovnoměrný pokrok v oblasti eGovernmentu může být důsledkem nedostatku adekvátního vedení během jakékoli fáze zahájení, provádění, propagace a trvalé podpory rozvoje.

4.2.4 Opportunities (příležitosti)

Soubor státních pravomocí v digitálním formátu umožní vytvořit optimální digitální strukturu vlády s vyloučením duplicitních funkcí různými státními orgány. Digitální obraz vlády umožní provést efektivní správní reformu a optimálně rozdělit omezené zdroje mezi státní orgány.

Činností digitálního formátu státních orgánů na propojených platformách informačních technologií a informačních systémech vznikne pole velkých dat, jejichž zpracováním se otevřou nové obzory pro zvyšování kvality a rychlosti výkonu veřejných funkcí a poskytování veřejné služby. Rozvoj řídicí funkce by měl také zajistit informační interakci digitálního formátu státních orgánů na jednotné platformě pro elektronické řízení dokumentů vlády.

Subjekty veřejné správy získají účinný nástroj prevence vzniku negativních důsledků činností, který na základě pravidelného porovnávání skutečných výsledků s plánovanými indikátory bude tvořit model pro dosahování cílů.

Digitální účetnictví vytvoří jednotnou databázi chodu státních orgánů a institucí, jejíž online analýza umožní přejít k preventivní digitální kontrole, která se promění v digitální audit velkých dat o činnosti vlády, státních orgánů a institucí. Podrobné úkoly státních orgánů v jednotném informačním systému pro plánování činnosti vlády umožní stanovit konkrétní ukazatele efektivnosti a účelnosti činnosti státních zaměstnanců, jakož i vytvořit informační základnu pro objektivní hodnocení práce zaměstnanců a jejich motivace.

Funkční digitální obraz státního orgánu bude reprezentovat všechny jeho pravomoci v digitálním formátu. Zdrojový digitální obraz by měl zobrazovat veškeré informace o finančních, materiálních a lidských zdrojích státního orgánu, distribuované v kontextu příslušných pravomocí, a měl by poskytovat motivaci pro úředníky na základě ověřených dat.

Jak lze s digitálními technologiemi pracovat, využívat je, to je zřejmé například z přijetí několika opatření, která souvisejí s událostmi na Ukrajině. V této souvislosti zablokoval správce domény (CZ.NIC) několik internetových stránek, které byly označeny jako dezinformační, protože měly vazby na Rusko. Stalo se tak na základě spolupráce s veřejnými orgány. Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) podává veřejnosti zprávy o potenciálních kybernetických hrozbách souvisejících s událostmi na Ukrajině a podniká kroky, které mají vést ke zvýšení obecného povědomí o kybernetické bezpečnosti.

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s některými veřejnými institucemi začalo provozovat internetovou stránku www.nasiukrajinci.cz. Tam ukrajinští občané mohou najít informace, které potřebují k životu v zemi, kterou neznají, například je jim zde nabídnuta pomoc při hledání zaměstnání, jsou zde popsány různé správní postupy a dále jsou zde k nalezení informace týkající se zdravotní péče a škol. Prostřednictvím stránek také mohou občané České republiky nabídnout ukrajinským občanům pomoc. Během šesti týdnů bylo na nově vytvořeném virtuálním tržišti s názvem Pomahejukrajine.cz, které bylo založeno na základě spolupráce několika nevládních organizací, shromážděno 35 000 nabídek různě orientované pomoci, například jsou zde nabídky ubytování a dopravy. Vláda má v úmyslu

spustit platformu pro digitalizaci hospodářství a vybudovat evropské centrum pro umělou inteligenci, aby v tomto smyslu mohla chránit své občany. Národní plán obnovy počítá s tím, že začne fungovat minimálně jedno zkušební prostředí, které dokáže využívat technologii digitálních dvojčat (Digital twins), a také zařízení pro digitální transformaci pro letecký průmysl.

4.3 Všeobecná rizika zavedení nových digitálních technologií

Zavádění nových digitálních technologií, datových zdrojů, využívání pokročilých analytických metod s sebou nese jak obrovský potenciál, tak nejrůznější rizika. V podmínkách digitální ekonomiky je charakteristickým rysem vysoká intenzita radikálních změn, které podřývají zavedené socioekonomické vztahy. Rozvoj digitální ekonomiky má nepochybně pozitivní dopad na ekonomický růst a schopnost ekonomických subjektů uspokojovat své potřeby. Níže jsou uvedena rizika spojená se zaváděním digitálních technologií.

Hlavním rizikem spojeným se zaváděním digitálních technologií je zvyšující se riziko **kybernetické kriminality**. Rozsáhlé využívání digitálních technologií v různých oblastech činnosti vede ke kumulaci rizik v podmínkách činnosti vzájemně propojených komplexních systémů. Nebezpečí spočívá v možném zničení informační infrastruktury, krádeži dat a podvodech. Aktivity kyberzločinců jsou nadnárodní povahy, určit identitu zločince pomocí moderních technologií je poměrně obtížné. Předmětem útoků jsou informace – důležitý zdroj postindustriální společnosti. Ničení, krádeže a neoprávněný přístup k informacím mohou mít velmi negativní důsledky.

Nadměrná závislost ekonomických subjektů na internetu. Riziko spočívá v možnosti narušení běžného fungování informační infrastruktury, což zcela paralyzuje provoz různých systémů na všech úrovních. Populace je psychicky závislá na webu, objevuje se fenomén „klipového myšlení“, potíže s vnímáním velkého množství informací.

Digitalizace zahrnuje rozvoj robotiky, což vede k **redukci pracovních míst a zániku řady profesí**, zejména nízké a střední úrovně kvalifikace.

Vzdělávací systém nestíhá reagovat na změny, které vznikly v důsledku digitalizace. Je nutné přizpůsobit vzdělávací programy moderním proměnám trhu práce, flexibilnímu personálnímu systému, možnostem dalšího vzdělávání při zaměstnání.

Digitální propast se může projevit na mikroúrovni mezi občany s přihlédnutím k jejich věku, pohlaví a vzdělání.

Koncentrace digitálních technologií pouze mezi některé subjekty z důvodu absence konkurenčního boje. Oligopolizační procesy jsou možné na informačním trhu, kde bude docházet ke koncentraci výrobních faktorů v rukou malého počtu vlastníků.

Snížení míry státní kontroly. V informační společnosti je možný vznik horizontálních vazeb obcházejících tradiční způsoby směny a spotřeby zboží a služeb. Stát musí tyto vazby omezit, ale zároveň nevytvářet potíže občanům a podnikatelům, kteří dodržují zákony.

Nedostatky regulačního rámce z vývoje technologií. Existuje rozpor mezi právním výkladem a skutečnou trestnou činností v ekonomické sféře využívající informační a komunikační sítě.

4.3.1 Identifikace příležitostí pro zavádění digitálních technologií

Efektivita trhu práce. Digitalizace poskytuje příležitosti pro vznik nových profesí. Existují příležitosti pro práci na dálku. Vytvářejí se síťové struktury, snižuje se potřeba pronajímat kanceláře, což vede k úsporám firem.

Vývoj bezpečnostních technologií. Rozvoj technologií digitální identity a blockchainu, jehož zavedení vyřeší dva klíčové problémy: uchování historie změn a zaručení autenticity zadávaných dat, stejně jako identity dat pro všechny účastníky decentralizované platformy, umožňuje zajistit bezpečnost činnosti ekonomických subjektů a snižuje transakční náklady. Využití moderních technologií (drony, roboti, systémy umělé inteligence) snižuje potřebu lidské účasti na nebezpečných činnostech a snižuje riziko „lidského faktoru“.

Snížení transakčních nákladů zmenšením důležitosti role zprostředkovatelů prostřednictvím vytváření digitálních služeb. Dochází k přímému kontaktu mezi dodavatelem a odběratelem zboží a služeb.

Dostupnost a zkvalitnění poskytování sociálních služeb obyvatelstvu. Vytvoření efektivních a pohodlných elektronických služeb, které zjednodušují interakci státu s občany a podnikateli v různých otázkách.

Využití inovativních metod tvorby politiky a hodnocení jejího dopadu. Digitální technologie umožňují občanům aktivně se podílet na hodnocení akcí státu prostřednictvím zpětné vazby.

V důsledku přechodu na nový technologický řád a využívání digitálních technologií má Česká republika jedinečnou šanci dosáhnout konkurenceschopnosti mezi zeměmi EU, zlepšit kvalitu života obyvatel a vyřešit řadu problémů. Přechod je nemožný, aniž by se objevila určitá rizika. Aby bylo možné je minimalizovat, je zapotřebí kvalitativní analýza a studie těchto rizik. Veřejná správa tak stojí před důležitým úkolem neblokovat zavádění nových technologií a zároveň snižovat rizika spojená s rozvojem digitalizace.

Digitální technologie poskytují široké možnosti pro transformaci veřejné správy. Ve fázi digitální transformace se digitální technologie začleňují do procesu tvorby politik a vytvářejí příležitosti pro realizaci různých možností veřejné politiky, které nelze realizovat bez použití technologií.

4.3.2 Strategická a operační rizika

Strategická rizika jsou událost nebo stav, který, pokud nastane, má negativní dopad. Objevují se klíčová rizika, která mohou mít významný dopad na výsledek. Lze specifikovat rizika jak strategická, tak operační.

Tabulka 2 – Rizika zavádění nových digitálních technologií, lokální důsledky

KATEGORIE	SPECIFICKÁ RIZIKA
I. Provozní výzvy této úrovně mají lokální důsledky, mohou vést k odchylkám v procesu dosahování konkrétního cíle	
<p>1. Infrastruktura Uvedení objektů ICT infrastruktury do provozu s nedodržením termínů z důvodu špatné kvality návrhu, nepoctivosti dodavatele, potíží s dodávkami atd.</p>	Nedostatečná poptávka po veřejných službách v elektronické podobě z důvodu chybějícího přístupu k internetu mezi obyvatelstvem a firmami
<p>2. Kvalita plánování Cíle strategie nebude dosaženo kvůli špatnému plánování aktivit: projekt je příliš nový a složitý - mohou se vyskytnout chyby v návrhu z důvodu nedostatku zkušeností, nedostatek aktivit, aktivity nevedou k cíli, nereálné termíny, nevhodné priority</p>	Obtížnost koordinace událostí, které zahrnují více než 10 oblastí činnosti
<p>3. Kvalita realizace Cílového obrazu výsledku nebude dosaženo z důvodu nekvalitní realizace činností, porušování závazků ze strany protistran, snížení kvality dodávaných služeb a materiálů apod.</p>	Oddalování přijetí potřebných regulačních právních aktů upravujících poskytování veřejných služeb v elektronické podobě
<p>4. Meziresortní interakce Cíle strategie nebude dosaženo z důvodu chybějící meziresortní interakce nebo nedostatečně vyvinutých mechanismů pro meziresortní interakci</p>	Nemožnost integrace informačních systémů oddělení
<p>5. Neprovedení příkazů Zdrojem odchylek v procesu dosahování cíle bude nesplnění objednávek</p>	Neplnění pokynů krajů ČR k přípravě podmínek nezbytných pro realizaci strategie
<p>6. Nedostatek kompetencí Cíle strategie nebude dosaženo z důvodu nedostatku kompetencí k realizaci strategie nebo odchodu klíčových zaměstnanců, nositelů procesů</p>	
<p>7. Vyhovění požadavku občanů Vybrat, zda při plánování cíle strategie byly či nebyly zohledněny skutečné potřeby občanů nebo se potřeby občanů změnil v procesu implementace strategie</p>	Nízká poptávka podniků a občanů po veřejných službách v elektronické podobě; formuláře jsou příliš složité (velké množství požadovaných dokumentů); je obtížné je získat nebo je poskytování nekvalitní (velký podíl odmítnutí, dlouhá doba čekání)
<p>8. Finanční a rozpočtový proces Vybrat, zda existuje riziko podčerpání hotovosti, porušení rozpočtových pravidel nebo selhání při získávání dalších finančních prostředků</p>	Riziko zvýšení složitosti strategie a v důsledku toho riziko potřeby získat další finanční prostředky, jejichž schválení bude trvat dlouho, a nemusí být zaručený pozitivní výsledek

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3 – Rizika zavádění nových digitálních technologií, rozsáhlé důsledky

KATEGORIE	SPECIFICKÁ RIZIKA
II. Strategické výzvy na této úrovni mají rozsáhlé důsledky, mohou vést k odchylkám v procesu dosahování několika nebo všech cílů strategie	
<p>1. Kybernetická bezpečnost Dosažení cílů strategie závisí na bezpečnosti zpracování a uchování důvěrných dat, nepřetržitém provozu ICT systému nebo služby. Příklady: nárůst kybernetické kriminality, kybernetické útoky; selhání kritického ICT systému nebo služby</p>	<p>Nedostatečná poptávka po příjmu veřejných služeb v elektronické podobě z důvodu nedůvěry v tento způsob získávání veřejných služeb. V situaci nedostatečného zajištění duplikace systémů – v případě kritického výpadku ICT infrastruktury je vysoká pravděpodobnost zpoždění či pozastavení fungování vytvořených služeb</p>
<p>2. Makroekonomická stabilita Cíle strategie přímo závisí na makroekonomické stabilitě, tempech růstu HDP, růstu příjmů obyvatelstva či jednotlivých sociálních skupin, zlepšování pracovních podmínek atp. Příklady: kolísání cen, inflace; zhoršující se vyhlídky a pracovní podmínky</p>	
<p>3. Životní prostředí Realizace strategie je spojena s konkrétní lokalitou s předpokládanými přírodními katastrofami, nehodami způsobenými člověkem apod. Příklady: vyčerpání přírodních zdrojů, mimořádná událost – nehoda způsobená člověkem nebo přírodní katastrofa</p>	
<p>4. Sociálně-politická udržitelnost Realizace strategie závisí na politické stabilitě, nízké úrovni sociálního napětí, vysokém indexu důvěry ve vládu atd. Příklady: politická destabilizace ve státě, zhoršování sociální infrastruktury</p>	
<p>5. Technologická suverenita Vybrat, zda projekt závisí na schopnosti využívat nejnovější technologie nebo kompetence, jejichž ztráta nebo omezení přístupu k nim může vést k narušení strategie. Příklady: mezera v technologickém cyklu, pozdní zařazení na trhy, ztráta kompetence na hranicích strategické technologie</p>	<p>Nedostatek technologií nezbytných pro rozvoj nového modelu veřejné správy</p>
<p>6. Lidský kapitál Projekt souvisí s rozvojem lidského kapitálu: zkvalitňováním vzdělávání, výzkumnou prací, vytvářením podmínek pro osobní a profesní seberealizaci atd.</p>	

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Bezpečnost informačních systému ve veřejné správě

Bezpečnost informačních systémů ve veřejné správě je klíčovým faktorem, který vyžaduje pozornost a důkladné plánování. která mohou ohrozit bezpečnost ICT infrastruktury ve veřejných organizacích, je nedostatečná dokumentace a fluktuace zaměstnanců. Tyto faktory vedou k neznalosti vlastního prostředí, včetně infrastruktury, hardwaru, softwaru a vazeb mezi aktivy.

Každá organizace by proto měla pravidelně mapovat své informační technologie a na základě toho upravovat svá bezpečnostní opatření. Mapování informačních technologií v organizaci je klíčové pro účinné zabezpečení informačních systémů proti kybernetickým hrozbám a ztrátě důvěrnosti, integrity a dostupnosti dat. Mapování systémů zahrnuje dokumentování informací o hardwaru, softwaru, sítích, úložištích dat, uživatelských účtech a oprávněních, aplikacích a dalších součástech infrastruktury organizace. Tento proces by měl být součástí celkové strategie zabezpečení informačních systémů a měl by být prováděn stabilním týmem ICT odborníků, kteří budou schopni vykonávat pravidelnou údržbu a aktualizace softwaru a hardwaru, včetně zajištění správy bezpečnostních opatření.

Vizualizace a schémata mohou pomoci při lepším porozumění architektury a identifikaci slabých míst, která by mohla být cílem útoků. Pokud v organizaci dochází k časté fluktuaci pracovních sil, měla by být zajištěna přiměřená dokumentace a předání znalostí o systémech novým zaměstnancům, aby se snížilo riziko chyb a útoků.

Organizace by měla mít jasně definovanou bezpečnostní politiku a pravidla, která by měla být dodržována všemi zaměstnanci a dodavateli. Bezpečnostní politika by měla obsahovat minimální standardy pro zabezpečení ICT infrastruktury, příklady možných zranitelností, pravidla pro přístup k citlivým datům a také pravidla pro správu přístupových práv.

S přenosem stále více činností a procesů ve výkonu veřejné moci do kybernetického prostoru je stále důležitější zajistit kybernetickou bezpečnost státu. Úřady veřejné správy jsou klíčovými aktéry v této oblasti, jelikož často spravují a provozují různé informační a komunikační systémy. Tuto roli jim ukládají specifické povinnosti a zodpovědnost vyplývající z právní regulace kybernetické bezpečnosti. S růstem digitalizace a služeb eGovernmentu se toto téma stává ještě důležitějším, neboť veřejná správa zpracovává

informace, které jsou zvláště atraktivní pro nebezpečné kategorie útočníků. Úspěšný útok na veřejnou správu by tak mohl mít závažné následky pro bezpečnost státu a jeho občanů.

Také se často neví, kdo nese zodpovědnost za informační bezpečnost a tak často přenáší odpovědnost na ICT oddělení, které ale má primárně zodpovědnost za provoz. Toto řešení však není optimální, protože oddělení zabývající se jinými aspekty bezpečnosti nejsou zodpovědné za kybernetickou bezpečnost. Řešením by mohlo být zavedení role manažera kybernetické bezpečnosti, který by měl jasně stanovenou odpovědnost za zajištění bezpečnosti a dohlížení na implementaci bezpečnostních opatření v organizaci.

Bezpečnost informačních systémů ve veřejné správě má zásadní význam a musí být brána vážně. Nedostatek znalostí o vlastní ICT infrastruktuře a nestabilita pracovní síly mohou vést k významným nedostatkům v bezpečnosti organizace. Aby organizace minimalizovaly riziko útoků na své systémy, je nutné mít přesnou dokumentaci o ICT systémech, stabilní tým odborníků na ICT, jasně definovanou bezpečnostní politiku a pravidla. Pravidelné mapování vlastních informačních technologií a adekvátní úpravy bezpečnostních opatření jsou klíčové pro ochranu ICT infrastruktury před útoky. Pouze tak lze minimalizovat riziko úniku citlivých dat a poškození pověsti organizace.

4.4.1 Návrh vhodné struktury týmu bezpečnosti informačních systému ve veřejné správě

Návrh a stanovení vhodné struktury týmu bezpečnosti informačních systémů ve veřejné správě je velmi důležité při zajišťování jejich bezpečnosti a zároveň závisí na mnoha faktorech, jako jsou velikost organizace, rozsah činností, typ a počet informačních systémů a další. Tým bezpečnosti IS by měl být dobře organizovaný, mít jasně definované kompetence a zodpovědnosti. Je důležité, aby členové týmu měli jasně definované role a zajištěnou spolupráci s dalšími odděleními v organizaci pro účinné řízení informační bezpečnosti.

Návrh bezpečnostního týmu se v každém případě bude skládat z několika specializovaných pracovníků, kteří jsou způsobilí v oblasti informační bezpečnosti a mohou nabídnout nejnovější technologie a postupy. Každý specialista by měl být zodpovědný za svou oblast a měl by zajistit zabezpečení proti možným hrozbám, jako jsou útoky na počítačovou síť, chyby v aplikacích, neoprávněný přístup k datům uloženým v cloudu a fyzickým prostorům, a identifikaci slabých míst a rizik.

V následující tabulce je představeno rozdělení rolí pro bezpečnostní tým informačních systémů s detailním popisem vykonávaných funkcí.

Tabulka 4 – Rozdělení rolí pro bezpečnostní tým informačních systémů

Bezpečnostní manažer	Zodpovídá za celkovou strategii a plánování bezpečnosti informačních systémů v organizaci, koordinoval činnost týmu a spolupracuje s ostatními odděleními v organizaci
Bezpečnostní architekt	Navrhuje a implementuje bezpečnostní architekturu informačních systémů v organizaci
Bezpečnostní analytik	Monitoruje bezpečnostní rizika v organizaci, provádí analýzu bezpečnostních incidentů a navrhuje opatření pro minimalizaci rizik
Bezpečnostní administrátor	Zodpovídá za správu bezpečnostních opatření, včetně konfigurace firewallů, antivirových programů a monitoroval aktivitu uživatelů
Bezpečnostní specialista	Zodpovídá za bezpečnost služeb využívaných organizací, včetně konfigurace a monitorování, a také má na starosti bezpečnost zařízení využívaných organizací, včetně jejich konfigurace a monitorování

Zdroj: Vlastní zpracování

Účinná ochrana informačních systémů ve veřejné správě je dnes klíčovým faktorem pro zajištění bezpečnosti a ochrany citlivých dat. Správně složený tým bezpečnosti informačních systémů ve veřejné správě, obsahující odborníky s různými specializacemi, pomůže organizaci efektivněji zabezpečit její ICT infrastrukturu a chránit ji proti různým bezpečnostním hrozbám. Je tedy nezbytné, aby organizace veřejné správy měla pevný základní tým specialistů v oblasti informační bezpečnosti a aby se při řízení informačních systémů zaměřovala na vývoj a implementaci příslušných bezpečnostních politik a postupů.

4.5 Návrh a stanovení vhodné governance digitální transformace české veřejné správy

Digitální transformace veřejné správy je komplexní proces, který vyžaduje koordinaci a spolupráci mezi různými úřady, institucemi a organizacemi. Pro úspěšné provedení tohoto procesu je důležité mít vhodný tým governance, který bude mít přehled a kontrolu nad celým projektem.

Návrh na stanovení vhodného týmu governance pro digitální transformaci české veřejné správy je klíčovou otázkou pro úspěšnou realizaci digitální transformace. Vzhledem k tomu, že digitální technologie se stávají stále důležitější pro efektivní fungování veřejné správy, je podstatné mít správný tým lidí, kteří budou mít odpovědnost za digitální transformaci.

Výhody využití digitálních technologií v analyzované oblasti jsou zřejmé: výrazné zkrácení doby potřebné pro zpracování dokumentů, zjednodušení byrokratických postupů, usnadnění koordinace akcí, ale i dosažení větší otevřenosti a transparentnosti veřejné správy pro občany, což zvyšuje jejich důvěru ve státní instituce.

4.5.1 Typické bariéry a chyby na straně zákazníka

Podle názoru autorky je nutné vytvořit ucelený seznam problémů (Tabulka 5 a Tabulka 6). Měla by být vytvořena jasná klasifikace problémů digitální transformace veřejné správy doplněná doporučeními. Pouze adekvátní posouzení takových problémů pomůže vypracovat podrobná doporučení pro další rozvoj a zlepšení této oblasti. Umožňuje to nastínit hlavní směry výzkumu: identifikaci úspěchů a hlavních problémů procesu digitální transformace veřejné správy s cílem podpořit rozvoj této perspektivní oblasti v blízké budoucnosti.^{96 97}

Analýza postupů formování týmů digitálních projektů ukázala, že existují typické organizační chyby, které se v systému veřejné správy nejčastěji vyskytují. Mohou být rozděleny do dvou skupin: chyby ze strany **zákazníka** a chyby ze strany **zhotovitele**.

⁹⁶ KIT. *Digitální transformace podniku (prezentace přednášek, cvičení, modelové příklady k řešení, řešené vzorové příklady)*. KIT PEF ČZU, 2019. <https://moodle.czu.cz/>

⁹⁷ *The economic impact of digital inclusion in the UK*. Dostupné z: <https://www.goodthingsfoundation.org/wp-content/uploads/2022/07/Economic-impact-of-digital-inclusion-July-2022.pdf>

Tabulka 5 – Typické chyby při sestavování digitálních projektových týmů ze strany zákazníka

PROBLÉM	ŘEŠENÍ
Součástí týmu je specialista, který by měl na projektu pracovat, ale projektová činnost není v jeho funkčních povinnostech určena jako priorita. V důsledku toho je zaneprázdněn aktuálními procesy a úkoly a nemá čas na práci na projektu, což může vést ke zpoždění projektu	Ve fázi plánování projektových prací se musí manažer dohodnout na časových nákladech se specialistou a přerozdělit jeho povinnosti mezi ostatní podřízené
Nedostatek kompetencí státních zaměstnanců v oblasti rozvoje duševního vlastnictví a vytváření digitálních služeb ovlivňuje kvalitu přípravy technické dokumentace (včetně zadání pro zhotovitele)	Během plánovací fáze projektu by projektový tým měl zahrnovat kompetentní specialisty na vypracování technické dokumentace
Existuje určitý odpor ze strany funkčních zákazníků a vlastníků produktů, když jim je nabízena účast na ICT projektech. Je to dáno specifiky systému veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> • zaměřit se spíše na dodržování nezbytných formálních postupů než na dosahování výsledků; nedostatek porozumění a neochota ke změnám v rámci digitální transformace • neschopnost předvídat a aktivně pracovat, tendence řešit problémy až po jejich vzniku • koncentrace pravomocí vedoucí k převážně autoritářskému stylu vedení • nedostatečná kompetence zaměstnanců iniciovat nové projekty • negativní motivace mezi zaměstnanci (další pracovní zátěž často bez finančních pobídek) 	Je důležité zajistit, aby byly respektovány zájmy všech stran, rozvíjet projektové kompetence a efektivitu mezi všemi účastníky digitálních projektů, jasně přidělovat role a odpovědnost konkrétním zaměstnancům, zavést motivační systém pro účast na aktivitách projektu

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5.2 Typické bariéry a chyby na straně zhotovitele

Je třeba poznamenat, že zavádění digitálních projektů v systému veřejné správy probíhá ve specifických podmínkách, které nejsou typické pro obchodní struktury:

- Nutnost působit ve velmi omezeném právním prostředí, zejména pokud jde o zadávání zakázek a dodržování zadávacích řízení
- Přitahování finančních zdrojů ze státního a místního rozpočtu
- Odpovědnost vůči vyšším úrovním vlády

- Veřejná kontrola a veřejné podávání zpráv
- Rozsah, důležitost a všestrannost myšlenek
- Důraz není kladen na finanční zisk, ale na společenský efekt

Tabulka 6 – Typické chyby při sestavování digitálních projektových týmů ze strany zhotovitele

PROBLÉM	ŘEŠENÍ
<p>Neexistuje jasná definice role každého účastníka. Práce týmu bude neúčinná, pokud nebude každému účinkujícímu jednoznačně přidělena funkční odpovědnost.</p> <p>V důsledku toho se prodlouží doba trvání projektu, jeho účastníci mohou ztratit společný cíl, budou docházet k neshodám v rozhodování, bude porušována priorita práce atd.</p>	<p>Je nutné podrobně přiblížit každému členovi týmu jeho cíle, funkční úkoly, míru odpovědnosti a mzdové náklady v projektu. Ve všech fázích projektu je nutné neustálé sledování změn a hodnocení rizik. Je důležité vytvořit jednotný informační prostor jak v rámci projektového týmu, tak s externími partnery. Zvláštní důraz by měl být kladen na rozvoj kultury otevřené komunikace, důvěry, spolupráce, interakce, odpovědnosti, zlepšování a transparentnosti na všech úrovních. V ideálním projektovém týmu účastníci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsou sjednoceni společnými cíli a důvěrou v jejich úspěšné dosažení; • jsou schopni převzít odpovědnost a vykonávat několik projektových rolí; • jsou schopni analyzovat problémy a navrhnout řešení; • jsou zaměřeni nejen na výsledek, ale i na proces vzájemně se doplňují kompetencemi a zkušenostmi.
<p>Chyby v plánování, nedostatečná kontrola průběhu projektu a dodržování termínů vedou k rizikům, jako jsou promeškané termíny, chybějící řízení změn, časové náklady spojené se sekvenčním spíše než paralelním prováděním prací, konflikty v týmu atd.</p>	<p>Ve fázi plánování a projednávání projektu je nutné vypracovat řešení a dohodnout úkoly pouze v souladu s cíli projektu. Doporučuje se vypracovat a zahrnout do projektové dokumentace harmonogramy pravidelných jednání se všemi odpovědnými osobami.</p>

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5.3 Digitální tým - způsob překonání chyb a bariér digitální transformace

Dále je navržen tým, který řeší klíčové role digitálního projektu pro transformaci veřejné správy. Na základě analýzy osvědčených postupů, názorů odborníků v oblasti ICT a realizace komplexních transformačních projektů v oblasti veřejné správy byly zjištěny

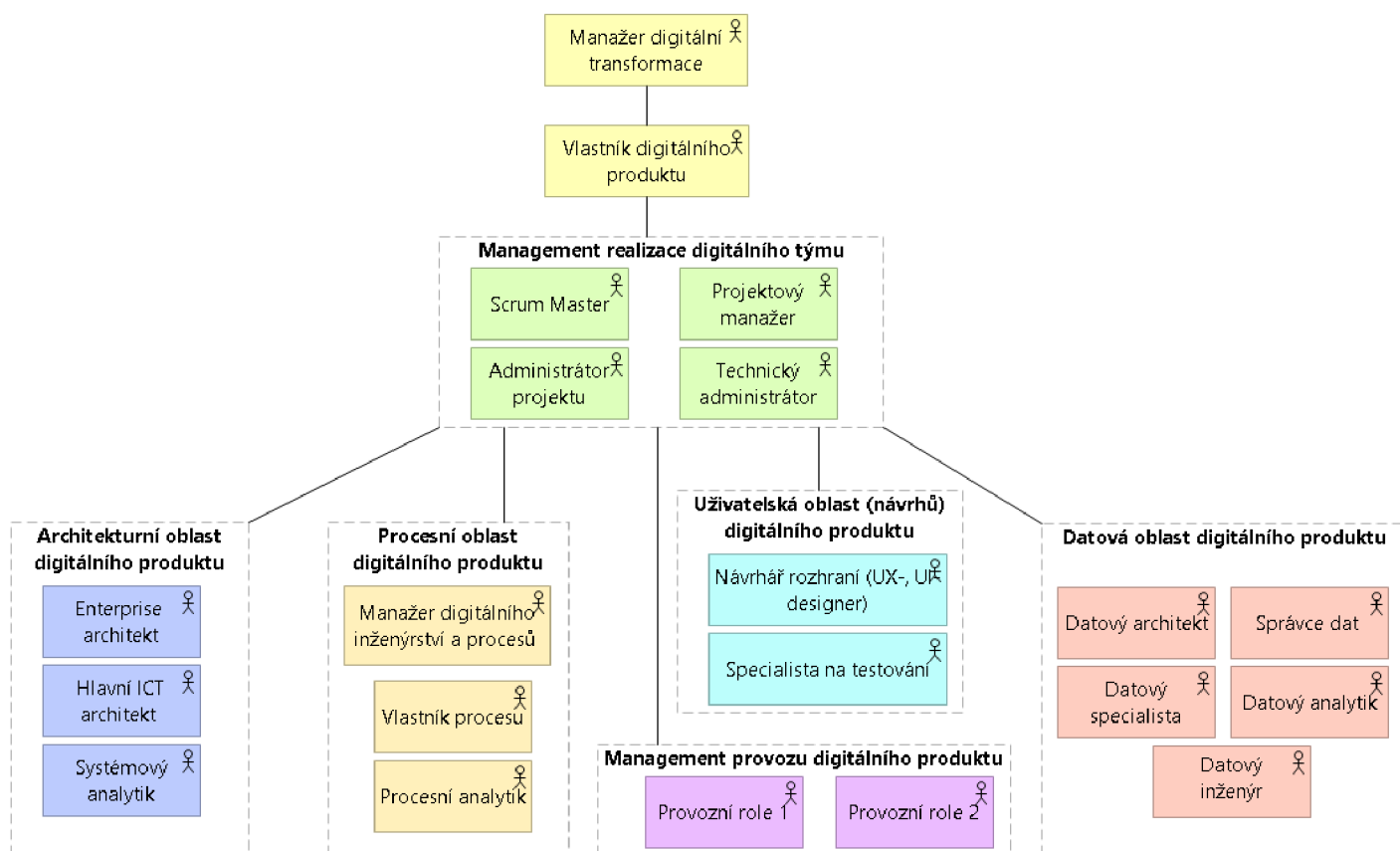
klíčové role specialistů, kteří jsou důležití pro organizaci činnosti útvarů informačních inovací, tvorbu IS a digitální služby.

Role lze podmíněně rozdělit do pěti funkčních oblastí: (1) Řízení digitální transformace zajišťuje role lídrů digitální transformace – iniciátorů změn, (2) dirigentů digitalizační politiky, kteří řídí optimalizaci, (3) procesní reengineering, (4) návrh a (5) tvorbu nových digitálních služeb a produktů v systému veřejné správy. Je důležité, aby všechny tyto role byly obsazeny kvalifikovanými a zkušenými profesionály, kteří mají příslušné znalosti a dovednosti pro své specifické role. Dále je důležité, aby tým governance byl zodpovědný za pravidelné vyhodnocování a aktualizaci strategií digitální transformace, aby byly tyto strategie v souladu s nejnovějšími technologickými vývoji a změnami v politickém a ekonomickém prostředí.

Níže je představené schematické zobrazení struktury týmu digitální transformace zpracovaného pomocí softwaru Archi – archimate modelling.⁹⁸

⁹⁸ LUKÁŠ, Martin a ULMAN Miloš, 2020. *Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects*. 2020. Linköping : EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, Posters, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2020.

Obrázek 5 – Struktura rolí pro optimalizaci transformace veřejné správy pro tým digitální transformace

Zdroj: Vlastní zpracování

V následující tabulce je představeno rozdělení rolí pro optimalizaci transformace veřejné správy s detailním popisem vykonávaných funkcí.

Tabulka 7 – Rozdělení rolí pro optimalizaci transformace veřejné správy

TÝM DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE	
Manažer digitální transformace (CDTO)	Iniciuje, řídí a rozvíjí program digitální transformace a koordinuje ho, iniciuje optimalizaci agendových procesů organizace, je zodpovědný za jednotnou technickou politiku při tvorbě, provozu a rozvoji informačních systémů a ICT infrastruktury, koordinuje tvorbu souboru opatření k zajištění dostupnosti dat, ke zlepšení spolehlivosti řešení a zajištění návaznosti služeb i provádění výše uvedeného.
Vlastník produktu	Tvoří vizi produktu a požadavků na něj, opravuje je (například formou uživatelské historie), spravuje backlog (seznam úkolů pro vývojový tým), upřednostňuje potřeby produktu, řídí vývoj, vyhodnocuje pokrok ve vývoji produktu.
MANAGEMENT REALIZACE DIGITÁLNÍHO TÝMU	
Scrum Master	Má zodpovědnost za propagaci a podporu metody projektového řízení scrum, organizování schůzek, zajišťování dodržování všech principů scrumu, řešení konfliktů a ochranu týmu před rozptylováním,

	facilitování během pracovních schůzek, pomáhá týmu dodržovat hodnoty a principy agilní přístup a efektivní vývoj produktu.
Projektový manažer	Provádí operativní řízení projektu, je osobně zodpovědný za dosahování cílů, ukazatelů a výsledků v rámci požadavků, rozpočtu a termínů schválených funkčním zákazníkem.
Administrátor projektu	Zajišťuje organizační a technickou podporu činnosti projektového manažera, buduje efektivní komunikaci mezi účastníky projektu, monitoruje a kontroluje projekt, generuje reporty.
Technický administrátor	Vypracovává technickou dokumentaci k vznikajícím ICT řešením, píše informační a metodické dokumenty, spravuje technické informace a v případě potřeby vytváří nebo využívá hotová řešení pro dokumentaci automatizace.
ARCHITEKTURNÍ OBLAST DIGITÁLNÍHO PRODUKTU	
Enterprise architekt	Řídí projekty budování architektury ICT řešení, včetně analýzy požadavků na řešení, vývoje konceptů pro tvorbu ICT řešení, integrace dat, interakce komponent IS atd.
Hlavní ICT architekt	Řídí navrhování, vývoj holistické ICT architektury organizace, rozhoduje o vnitřní struktuře a vnějším rozhraní IS s ohledem na požadavky funkčních zákazníků, strategii digitalizace a stávající zdroje.
Systémový analytik	Shromažďuje (za účasti funkčního zákazníka a produktového vlastníka) a vyvíjí požadavky na jakákoli ICT řešení vytvořená nebo upgradována v rámci digitální transformace. Na základě shromážděných požadavků zpracovává zadání, případně další relevantní dokumentaci a podílí se také na vývoji koncepce a funkčnosti ICT řešení.
PROCESNÍ OBLAST DIGITÁLNÍHO PRODUKTU	
Manažer digitálního inženýrství a procesů	Řídí optimalizaci, reengineering a návrh, vývoj a implementaci nových digitálních produktů
Vlastník procesů	Organizuje návrh a reengineering procesů, zajišťuje jejich realizaci v souladu s pravidly a postupy, odpovídá za výsledky a efektivitu procesů.
Procesní analytik	Provádí analýzu, návrh, optimalizaci, automatizaci, implementaci, regulaci a řízení procesů v organizaci.
UŽIVATELSKÁ OBLAST DIGITÁLNÍHO PROJEKTU	
Návrhář rozhraní (UX-, UI-designer)	Studuje chování a potřeby uživatelů, jejich zpětnou vazbu, na základě výsledků výzkumu se snaží vyvinout uživatelsky co nejpříjemnější rozhraní (prostředí pro interakci uživatele a program), provádí testování vyvíjeného IS.
Specialista na testování	Vytváří testovací scénáře, předpovídá selhání a detekuje chyby v softwaru, sestavuje podrobnou zprávu o testu.
MANAGEMENT PROVOZU DIGITÁLNÍHO PRODUKTU	

Provozní role	Zajišťuje provoz digitálních služeb a produktů na jednotlivých technologiích, sleduje provozní parametry, administruje technologie, na kterých jsou provozovány digitální služby a produkty.
DATOVÁ OBLAST DIGITÁLNÍHO PRODUKTU	
Datový architekt	Navrhuje strukturu databází, vytváří předpisy pro nakládání s daty a jejich zpracování, kontroluje kvalitu ukládání dat, logiku ukládání a získávání informací atd.
Datový specialista	Extrahuje užitečné informace z datové základny, vytváří algoritmy pro zpracování těchto dat a automatizuje procesy, přičemž svou práci podporuje vědeckými zdůvodněními.
Správce dat (CDO)	Koordinuje procesy správy a využívání dat, odpovídá za poskytování vysoce kvalitních a úplných dat managementu pro rozhodování managementu.
Datový analytik	Zpracovává a strukturuje data, formuluje a testuje hypotézy, nachází zákonitosti, interpretuje data a vyvozuje závěry, na jejichž základě jsou přijímána rozhodnutí managementu.
Datový inženýr	Podílí se na tvorbě analytické platformy a dalších analytických produktů, zajišťuje vývoj a podporu ETL procesů, řídí návrh, tvorbu, testování a údržbu systému pro správu dat.

Zdroj: Vlastní zpracování

Správa dat zajišťuje role specialistů, kteří vládám poskytují vysoce kvalitní a kompletní data pro rozhodování managementu.

Procesní řízení zajišťuje role specialistů, kteří zlepšují efektivitu veřejné správy rozvojem a zlepšováním (optimalizací) procesů, správních předpisů, sledováním efektivitu provozní činnosti a vypracováváním nápravných opatření a návrhů na zlepšení procesů.

Digitální projektový a produktový management spojuje velké množství různorodých rolí určených k zajištění tvorby a implementace a digitálních služeb. K tomu slouží operativní řízení, vývoj týmu, budování efektivní komunikace a interakce s hlavními zainteresovanými stranami a uživateli výsledků projektu (studium uživatelské zkušenosti, navrhování pohodlného a efektivního rozhraní atd.) a správa všech aspektů životního cyklu projektu (plánování, návrh, vývoj, testování, implementace atd.).

Řízení architektury zahrnuje role, které zajišťují konzistentní a udržitelnou integraci digitalizace a ICT řešení/produktů do činnosti státní správy v souladu s přijatými standardy a kulturou, včetně tvorby architektury služeb, cílové datové architektury, výběru platformy (řešení/produktů) atd.

5 Závěr

Tato diplomová práce je věnována aktuálnímu stavu digitální transformace veřejné správy v České republice, současným trendům, výzvám a předpokladům včetně srovnání České republiky se zahraničím a také především legislativnímu rámci a směrnicím, kterými se musí řídit. Je zřejmé, že digitální transformace veřejné správy je jednou z důležitých oblastí pro modernizaci ekonomiky. „eGovernment“ označuje použití informačních technologií, zejména internetu, k poskytování vládních informací a v některých případech vládních služeb občanům, podnikům a vládním agenturám. Proto je hlavním cílem této práce přehledové shrnutí úspěchů i neúspěchů eGovernmentu v období 2000–2023, vytipování výzev eGovernmentu (kapitoly SWOT analýza a rizika), sledování vnějších faktorů, které na eGovernment působí a stanovení nutných organizačních, legislativních a realizačních předpokladů (kapitola Návrh a stanovení vhodné governance digitální transformace české veřejné správy) pro hlubší digitální transformaci, což je předmětem vlastní části této diplomové práce.

Digitální transformace se dotýká všech úrovní státní správy. Je to krok k tomu, aby mohl být úspěšně realizován projekt eGovernment. Jeho přínosy jsou popsány v teoretické části. Jedním z jeho hlavních přínosů je zvýšení efektivity řízení. S tím souvisí také vypracování zákonů potřebných k elektronickým úkonům, ale také ke zřízení datových schránek nebo k určení, jakým způsobem bude probíhat elektronická identifikace a autentizace osob.

Další potřebnou složkou je Enterprise architektura, která slouží jako znalostní báze pro strategické plánování a řízení veřejné správy, komunikační infrastruktura, která má za úkol spojit několik sítí různých veřejných institucí do jedné sítě, a také elektronická knihovna pro ukládání všech důležitých právních předpisů. Následující důležitou částí je eSbírka a eLegislativa. Ty jsou vzájemně propojeny. Další z důležitých složek elektronické veřejné správy jsou základní registry. To je jen krátký výčet složek, bez kterých by nemohl celý systém úspěšně fungovat. V České republice začal program Digitální Česko v roce 2018. Jde o dlouhodobou strategii, která je rozdělena do několika částí. Mimo jiné byl zřízen také Czech POINT, což znamenalo pro jeho fungování zřídit síť poboček, která pokrývá celé území ČR. Díky Czech POINTu je možné poskytnout žadatelům ověřené údaje přímo z centrálních registrů. Je tedy zřejmé, že Česká republika se snaží jednotlivými kroky

postupně uskutečnit celkovou digitální transformaci, i když jde o proces velmi komplikovaný a zdlouhavý, který se potýká s mnoha překážkami. Mezi členskými zeměmi EU se v jednotlivých letech pohybuje ve většině hodnocených ukazatelů pod průměrem a je nutné zvýšit úroveň digitalizace v České republice v mnoha směrech. Je třeba hospodárněji využívat vynaložené prostředky, které stát uvolňuje každoročně ze státního rozpočtu, zlepšit transparentnost činnosti veřejné správy, zaměřit se na profesionalitu zaměstnanců a zlepšit protikorupční opatření. V neposlední řadě je třeba zaměřit se také na větší informovanost občanů země, kteří vzhledem k neinformovanosti využívají služby zatím sporadicky. V tomto ohledu je ČR hluboko pod průměrem EU. Proces digitalizace je také podstatně ovlivněn stavem internetového připojení a jeho závislost na internetu se neustále zvyšuje.

Další oblastí, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost, je eliminování kybernetické kriminality. Může dojít ke zničení informační infrastruktury, krádeži dat a podvodům, které mohou mít velmi negativní důsledky pro celou společnost. Je třeba se zaměřit také na vzdělávací systém, který nedostatečně reaguje na vzdělávání související s procesem digitalizace.

K dosažení fungujícího systému správy dat a rozvoji infrastruktury eGovernmentu byl v této práci vytvořen seznam problémů digitální transformace veřejné správy, doplněný o doporučení, jako zdokonalení koordinace mezi ministerstvy a úřady, zlepšení přístupnosti služeb, zajištění ochrany osobních údajů, zvýšení podpory a financování a zlepšení kvality služeb.

Tímto způsobem lze určit hlavní směr výzkumu a podpořit rozvoj této perspektivní oblasti v blízké budoucnosti. S tím souvisí také nutnost vytvoření týmu, který bude řešit klíčové role digitálního projektu pro transformaci veřejné správy. Tento tým je tvořen specialisty, jejichž práce pokryje pět důležitých oblastí, které mají různé funkce. Tento tým společně zajistí optimalizaci celého procesu. Tým by mohl také usnadnit spolupráci mezi orgány veřejné správy a zabránit duplicitním investicím a opakovanému vytváření stejných aplikací a systémů.

Závěrem lze říci, že vytvoření týmu pro digitální transformaci je klíčové pro úspěšné zavedení e-governmentu v České republice. Takový tým by měl být složen z odborníků z různých oblastí a měl by mít za úkol koordinovat, monitorovat a komunikovat digitální transformaci s veřejností.

Zároveň je třeba brát v potaz vhodné struktury týmu bezpečnosti informačních systémů ve veřejné správě. Efektivní zabezpečení informačních systémů v rámci veřejné správy závisí na vhodně navržené struktuře týmu bezpečnosti. Tato struktura musí být přizpůsobena velikosti organizace, rozsahu činností, typu a počtu informačních systémů. Klíčovým prvkem je dobře organizovaný tým s jasně definovanými kompetencemi a zodpovědnostmi. Členové týmu musí mít jasně vymezené role a musí být schopni účinně spolupracovat s dalšími odděleními v rámci organizace, aby bylo dosaženo efektivního řízení informační bezpečnosti.

Také nelze opomenout bezpečnost informačních systémů ve veřejné správě. Ty jsou klíčovým prvkem pro ochranu citlivých dat a zajištění bezpečnosti ve veřejné správě. Pro efektivní zabezpečení ICT infrastruktury a ochranu proti různým bezpečnostním hrozbám je nutné mít v organizaci správně složený tým bezpečnosti informačních systémů obsahující odborníky s různými specializacemi. Organizace veřejné správy by měla mít pevný základní tým specialistů v oblasti informační bezpečnosti a zaměřovat se na vývoj a implementaci příslušných bezpečnostních politik a postupů. Takový přístup zajistí účinnou ochranu informačních systémů a minimalizuje riziko ztráty či úniku důvěrných informací.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Odborná literatura

BOKŠA, Michal, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Digitální Česko v digitální Evropě: komentář*. Mladá Boleslav: Škoda Auto Vysoká škola, 2019. Beckovy komentáře. ISBN 9788087042755.

BLOKDYK, Gerardus. *Digital Risk Management*. 5STARCOOKS, 2021. ISBN 9780655812715.

GÁLA, Libor, Alena BUCHALCEVOVÁ a Jaroslav JANDOŠ. *Podniková architektura*. Řepín: Tomáš Bruckner, 2012. Akademická řada. ISBN 9788090466166.

KETTL, Donald F. *The Global Public Management Revolution: A Report on the Transformation of Governance*. Washington, D. C.: Brookings Institution Press, 2006. ISBN 9780815749196.

KIT. Digitální transformace podniku (prezentace přednášek, cvičení, modelové příklady k řešení, řešené vzorové příklady), KIT PEF ČZU, 2019. <https://moodle.czu.cz/>

LUKÁŠ, Martin a ULMAN Miloš, 2020. *Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects*. 2020. Linköping : EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, Posters, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2020.

LUKÁŠ, Martin. Jak samosprávy využijí přístup Enterprise architektury 1, 2 a 3. Časopis Moderní obec, vydání 07/2021 (str. 26–27), 09/2021 (str. 40–41), 11/2021 (str. 48–49), ISSN: 1211-0507

LUKÁŠ, Martin, 2021. E-Government a jak jej zlepšovat. Moderní obec: Odborný časopis pro veřejnou správu. březen 2021, stránky 30–31

MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 9788087576366.

MATULA, Miloš, Jiřina BOKŠOVÁ, Josef HORÁK, Karel PAVLICA, Jiří STROUHAL a Stanislav ŠAROCH. *Proměny funkce veřejné správy: komentář*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 9788026106869.

NYE, Joseph S. a John D. DONAHUE. *Governance in a Globalizing World*. Washington, D.C., USA: Brookings Institution Press, 2000. ISBN 9780815764076.

ODBOR STRATEGICKÉHO ROZVOJE A KOORDINACE VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Úřad 21. století: Vize a současné trendy*. Ministerstvo vnitra České republiky, 2020. ISBN 9788076160651.

ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074002618.

VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 9788072018550.

VEBER, Jaromír. *Digitalizace ekonomiky a společnosti: výhody, rizika, příležitosti*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 9788072615544.

ZAJÍČEK, Zdeněk. *Zákon o právu na digitální služby: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy komentáře. ISBN 9788074008221.

6.2 Elektronické zdroje

Agenda odboru hlavního architekta eGovernmentu. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu-agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx>

B2B, B2C, C2C, C2B and other types of business.

Dostupné z: <https://payspacemagazine.com/tech/b2b-b2c-c2c-c2b-etc/>

Co je Czech POINT?. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/co-je-czech-point/>

Co je digitální transformace? Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20210414STO02010/digitalni-transformace-vyznam-vyhody-a-opatreni-eu#:~:text=Co%20je%20digit%C3%A1ln%C3%AD%20transformace%3F>

Co je eGovernment? 2015. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Co je GDPR?. 2022. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/gdpr/>

Czech Point. 2022. Dostupné z:

<https://www.czechpoint.cz/public/kontaktmi-misto/zakladni-informace-kmvs/>

Czech POINT@home. Dostupné z:

<https://www.czechpoint.cz/public/verejnost/czechpointhome/>

Datové schránky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

Datové schránky budou zřízeny i většině zaměstnaných mzdových účetních. Dostupné z:

<https://www.podnikatel.cz/clanky/datove-schranky-budou-zrizeny-i-vetsine-zamestnanym-mzdovym-ucetnim/>

Digitální agenda pro Evropu. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/64/digitalni-agenda-pro-evropu>

Digitální Česko: Strategie koordinované a komplexní digitalizace České republiky.

Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/zakladni-informace/>

DIGITÁLNÍ ČESKO: Základní informace o programu. 2020.

Dostupné z: <https://www.digitalnicesko.cz/zakladni-informace/>

Digitální transformace začíná a končí u zákazníka. 2021. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/digit%C3%A1ln%C3%AD-transformace-za%C4%8D%C3%ADn%C3%A1-kon%C4%8D%C3%AD-u-%C3%A1kzn%C3%ADka-roman-ku%C4%8D%C3%A1k/?originalSubdomain=cz>

Digitální transformace. Dostupné z: <https://portaldigi.cz/digislovník/digitalni-transformace/>

EKLEP pro veřejnost. 2007. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/odok/uvod-22349/>

Elektronické služby eGovernmentu. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-sluzby-egovernmentu.aspx>

Enterprise Architecture: Driving Business Benefits from IT. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228139835_Enterprise_Architecture_Driving_Business_Benefits_from_IT

eSbirka a eLegislativa. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>

EUR-LEX. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

HENDRYCH, Lukáš. *Česko může doplatit na pomalou digitalizaci veřejné správy, varuje Komise.* Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/cesko-muze-doplatit-na-pomalou-digitalizaci-verejne-spravy-varuje-komise/>

Hlavní cíle pro programové období 2021–2027. 2021. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

Informační koncepce České republiky. 2020. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/informacni-koncepce-cr-2020>

Informační koncepce České republiky. 2021. Dostupné z: <https://www.isvs.cz/jak-obcane-vnimaji-cinnost-verejne-spravy/>

Informační systém datových schránek. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/zakladni-informace>

Ivan Bartoš zahájil reorganizaci digitalizace státní správy. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ivan-bartos-zahajil-reorganizaci-digitalizace-statni-spravy--expertni-centrum-bude-udavat-technologicky-smer-a-zlepsi-kulturu-rizeni-digitalizace-198317/>

JUDR. MGR. BC. TROJAN, Tomáš. *Bankovní identita.* Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/bankovni-identita>

Katalog služeb VS. Dostupné z: <https://pma3.gov.cz/katalogsluzeb>

Komunikační infrastruktura veřejné správy. Dostupné z: https://archi.gov.cz/nap:komunikacni_infrastruktura_verejne_spravy

Metodika pro řízení změn při digitální transformaci – Digital Change Management. Česká agentura pro standardizaci, 2020. Dostupné z:

https://www.koncepcibim.cz/uploads/inq/files/Metodika%20pro%20řízení%20změn%20při%20digitální%20transformaci%20%20Digital%20Change%20Management_Agentura%20CAS.pdf

N-LEX. Dostupné z: <https://n-lex.europa.eu/n-lex/index?lang=cs>

Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32014R0910>

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy.pdf>

Nový centrální úřad Digitální a informační agentura bude mít na starosti i datové schránky. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2022/08/novy-centralni-urad-digitalni-a-informacni-agentura-bude-mit-na-starosti-i-datove-schranky/>

Opozice zablokovala rychlé schválení vzniku agentury pro digitalizaci. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-digitalni-a-informacni-agentura-digitalizace-pirati-snemovna-zpravy_2209061940_kth

Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/portal/>

Portál občana. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/rozcestniky/portal-obcana-RZC-108>

Portál veřejné správy. 2022. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/>

Portál veřejné správy: gov.cz. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/>

Povolení příjmu Poštovních datových zpráv pro všechny schránky právnických, fyzických a podnikajících fyzických osob. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/-/povoleni-prijmu-postovnich-datovych-zprav-pro-vsechny-schranky-pravnickych-fyzickych-a-podnikajicich-fyzickych-osob?inheritRedirect=true>

Prezentace Radka Horáčka (Ministerstvo vnitra ČR): Elektronická správa jako živý organismus. 2008. Dostupné z: <https://slideplayer.com/slide/10623087/>

Programové prohlášení vlády: Digitalizace. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/#digitalizace>

Rada vlády pro informační společnost. 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost.aspx>

SPOLU pro chytrý stát. Dostupné z: <https://www.ods.cz/volby2021/spolu-pro-chytry-stat>

Správa základních registrů. 2022. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/>

Stát bude centrálně řídit IT a digitalizaci. 2017. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/stat-bude-centralne-ridit-it-a-digitalizaci-vladni-zmocnenec-se-bude-zodpovidat-babisovi/>

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020. 2014. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/gistr_strategie.pdf

The Digital Economy and Society Index — Countries' performance in digitisation. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

The Digital Economy and Society Index (DESI). Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/node/9773>

The economic impact of digital inclusion in the UK. Dostupné z: <https://www.goodthingsfoundation.org/wp-content/uploads/2022/07/Economic-impact-of-digital-inclusion-July-2022.pdf>

Transparency International Česká republika. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/kdo-jsme/>

Vláda schválila návrh zákona umožňující vznik Digitální a informační agentury. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/08/19/vlada-schvalila-navrh-zakona-umoznujici-vznik-digitalni-a-informacni-agentury/>

Volby 2021: 3. díl – Jak si strany představují eGovernment? Dostupné z: <https://www.isvs.cz/volby-2021-3-dil-jak-si-strany-predstavuji-egovernment/>

Volby 2021: 3. díl – Jak si strany představují eGovernment? Dostupné z: <https://www.helios.eu/novinky/egovernment-v-cesku-pokulhava-jak-z-toho-ven>

Vyhláška č. 2003-141 o zřízení mezirezortních služeb pro státní reformu. 2003. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000418505/>

Vyhláška č. 2005-1792 o zřízení Generálního ředitelství pro modernizaci státu při Ministerstvu rozpočtu, veřejných účtů a státní reformy. 2005. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000636267?init=true&page=1&query=2005-1792&searchField=ALL&tab_selection=all

Vyhláška č. 512/2002 Sb.: Vyhláška o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků. 2002. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-512>

Výhody a nevýhody datové schránky. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.eu/info-o-datovych-schrankach/informace/vyhody-a-nevyhody-datove-schranky>

Základní registry a Správa základních registrů. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-a-sprava-zakladnich-registru.aspx>

Základní registry veřejné správy: Realizace projektů základních registrů je financována ze Strukturálních fondů EU. 2012. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zakladni-registry-verejne-spravy/>

Zákon č. 110/2007 Sb.: Zákon o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením Ministerstva informatiky a o změně některých zákonů. 2007. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-110>

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zakony/110-2019-zakon-o-zpracovani-osobnich-udaju/seznam/>

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Dostupné z: <https://www.sagit.cz/info/sb00227>

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-c-227-2000-sb-o-elektronickem-podpisu.aspx>

Zákon č. 261/2021 Sb. – zákon DEPO.
Dostupné z: <https://www.isvs.cz/zacal-platit-tzv-zakon-depo-co-prinasi-za-zmeny/>

Zákon č. 297/2016 Sb.: Zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-297>

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300>

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-365>

Zákonem roku je právo na digitální služby. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/zakonem-roku-je-pravo-na-digitalni-sluzby.html>

Zřízení datové schránky na žádost. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/zrizeni-datove-schranky/na-zadost>

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 – Pořadí členských států EU podle DESI za rok 2022	46
Obrázek 2 – Hodnocení DESI za rok 2022	46
Obrázek 3 – Ukazatel Digitálních veřejných služeb za rok 2022	47
Obrázek 4 – Ukazatel Digitálních veřejných služeb za leta 2018 – 2020 a 2021	48
Obrázek 5 – Struktura rolí pro optimalizaci transformace veřejné správy pro tým digitální transformace	82

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 – SWOT analýza	64
Tabulka 2 – Rizika zavádění nových digitálních technologií, lokální důsledky	73
Tabulka 3 – Rizika zavádění nových digitálních technologií, rozsáhlé důsledky	74
Tabulka 4 – Rozdělení rolí pro bezpečnostní tým informačních systému	77
Tabulka 5 – Typické chyby při sestavování digitálních projektových týmů ze strany zákazníka	79
Tabulka 6 – Typické chyby při sestavování digitálních projektových týmů ze strany zhotovitele	80
Tabulka 7 – Rozdělení rolí pro optimalizaci transformace veřejné správy	82

7.3 Seznam grafů

Graf 1 – Kumulovaný počet zřízených datových schránek	52
Graf 2 – Rozmístění poboček Czech POINTů	53
Graf 3 – Struktura vydaných výpisů	54

7.4 Seznam použitých zkratk

C2C	Citizen to citizen
CDO	Chief Digital Officer
CDTO	Chief Digital Transformation Officer
CJM	Customer journey map
COSMC	Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre
CTO	Chief Technology Officer
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČVUT	České vysoké učení technické
DEPO	Další elektronizace postupů orgánů veřejné moci
DESI	The Digital economy and Society Index
DMVS	Digitální mapa veřejné správy
EA	Enterprise architektura
eIDAS	Electronic identification and trust services
EKLEP	Elektronická knihovna legislativního procesu
ESEL	eSbírka a eLegislativa
ETL	Extract – Transform – Load
EU	Evropská unie
G2B	Government to Business
G2C	Government to Citizen
G2E	Government to Employees
G2G	Government to Government
GDPR	General Data Protection Regulation
GII	Globální informační infrastruktura
HTTPS	Hypertext Transfer Protocol Secure
ICT	Information and communications technology
ICT	Information and Communications Technology
IKČR	Informační koncepce České republiky
IoT	Internet of Things, internet věcí
ISVS	Informační systémy veřejné správy
IT	Informační technologie
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy

MV	Ministerstvo vnitra
NAP	Národní architektonický plán
NIA	Národní identity bod
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
ODS	Občanská demokratická strana
OHA	Odbor hlavního architekta
OSN	Organizace spojených národů
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
SMS	Short Message Service
SPD	Svoboda a přímá demokracie
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities Threats analýza
TI	Transparency International
UI	User interface
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UOOU	Úřad pro ochranu osobních údajů
ÚSC	Územně samosprávné celky
ÚSIS	Úřad pro státní informační systémy
UX	User experience